

คู่มือการดำเนินงาน ความปลอดภัยสถานศึกษา

ศูนย์ความปลอดภัย โรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา
กลุ่มบริหารกิจการนักเรียน

คำนำ

มาตรการโรงเรียนปลอดภัย (Safety School) โรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันและดูแลความปลอดภัยให้กับบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ในการสร้างข้อตกลง แนวทางปฏิบัติ ในการยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากการแสดงออกด้านสิทธิและ เสรีภาพของนักเรียน โดยการสร้างความเข้าใจในกลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีหน้าที่หลัก ในการจัดการเรียนการสอน ควบคู่กับการป้องกันและส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเสรีอยู่บนพื้นฐาน ความเหมาะสมตามคุณลักษณะของนักเรียน โดยยึดความปลอดภัยของนักเรียนเป็นที่ตั้ง ทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ และสิทธิเสรีภาพทางสังคม ซึ่งจะทำให้ลดช่องว่างระหว่างนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความ คิดเห็นที่ขัดแย้ง และส่งผลสู่การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

โรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่ามาตรการโรงเรียนปลอดภัย (Safety School) โรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา เล่มนี้ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา จะนำไปใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติที่มีผลให้เด็กนักเรียนได้รับการดูแล ช่วยเหลือ ค้ำครองและเยียวยาได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์รุนแรงของปัญหา

กลุ่มงานกิจการนักเรียน
โรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา

สารบัญ

คำนำ	
หลักการและเหตุผล	๑
วัตถุประสงค์	๑
เป้าหมาย	๒
ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน	
มาตรการที่ 1 การป้องกัน	๒
มาตรการที่ 2 การเผชิญเหตุและการแก้ไขปัญหา	๗
มาตรการที่ 3 การเยียวยาและการบำรุงขวัญ	๘
มาตรการที่ 4 การรายงานเหตุ	๑๐
มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา(มาตรการ ๓ ป)	๑๒
การคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน	๑๓
ค่านิยมเกี่ยวกับการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน	๑๓
กระบวนการและบทบาทการคุ้มครองช่วยเหลือนักเรียน	๑๔
กระบวนการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน	๑๕
แนวทางการช่วยเหลือนักเรียนและกรณีศึกษา	
ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีถูกล่วงละเมิดทางเพศ	๑๘
ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีความรุนแรง	๒๒
ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา	
โรงเรียนเรียกเก็บค่าใช้จ่ายส่วนต่างเกินกว่าที่กระทรวงศึกษาฯ กำหนด	๒๖
นักเรียนออกกลางคัน	๒๘
นักเรียนติด 0 ร และ มส.	๒๙
ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ	
ตั้งครรภ์ในวัยเรียน	๓๐
ภาวะจิตเวช	๓๓
นักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต	๓๖
นักเรียนเล่นพนัน	๓๗
นักเรียนถูกล่อลวงปละ ละเลย ทอดทิ้ง	๔๐
ยาเสพติด	๔๓
อุปทานหมู่	๔๕
โรคติดต่อในสถานศึกษา	๔๘
อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา	๕๐
อุบัติเหตุในสถานศึกษา	๕๒
การจมน้ำ	๕๔
นักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา	๕๖
ภัยพิบัติ	๕๗
การกลั่นแกล้งรังแก (Bully)	๖๐
การจัดระเบียบยานพาหนะ	๖๒
การตรวจค้นอาวุธในสถานศึกษา	๖๔
ภาคผนวก	๖๖

มาตรการโรงเรียนปลอดภัย (Safety School)

โรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา

หลักการและเหตุผล

ด้วยสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมทำให้คนไทยในยุคปัจจุบันเกิดการตื่นตัว และสนใจ การค้นหาข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาตนเองและครอบครัว ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ที่หลากหลายได้อย่างเสรีทำให้เกิดการพัฒนาตนเองเป็นแบบพลวัต สังคมถูกขับเคลื่อนผ่านการแสดงออก ด้านสิทธิเสรีภาพอย่างอิสระ โดยเฉพาะเด็กหรือเยาวชนในวัยเรียนที่ให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ ของตนเอง นักเรียนมีความสนใจในการหาข้อมูลข่าวสารด้วยตนเอง ผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่หลากหลาย อีกทั้ง กล้าที่จะแสดงออกผ่านพฤติกรรมการสื่อสารออนไลน์ หรือรวมไปถึงการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ในกลุ่มวัย ของตนเอง เพื่อให้ผู้ที่มีแนวคิดที่เห็นต่างได้รับรู้ และแก้ไขในสิ่งที่เรียกร้อง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดการ แสดงออกซึ่งความเห็นต่างที่อยู่บนพื้นฐานค่านิยมไทยอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างผู้ที่มีความเห็น ต่างกัน นำมาซึ่งการปะทะส่งความรุนแรง โดยการเริ่มจาก ความรุนแรงระดับเล็กน้อยจนถึงขั้นทำให้เกิดชนวน ความแตกแยกและเข้าใจผิดที่ลุกลามเป็นปัญหาใหญ่พร้อมทั้งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องคอยระมัดระวังป้องกันและสนับสนุน ให้นักเรียนมีความปลอดภัยสูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดมาตรการโรงเรียนปลอดภัย (Safety School) เพื่อป้องกันและดูแลความปลอดภัยให้กับบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ในการสร้างข้อตกลง แนวทางปฏิบัติ ในการยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากการแสดงออกด้านสิทธิและเสรีภาพของนักเรียน โดยการสร้างความเข้าใจในกลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียน การสอนควบคู่กับการป้องกันและส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเสรีอยู่บนพื้นฐานความเหมาะสม ตามคุณลักษณะของนักเรียน โดยยึดความปลอดภัยของนักเรียนเป็นที่ตั้ง ทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ และสิทธิ เสรีภาพทางสังคม ซึ่งจะช่วยให้ลดช่องว่างระหว่างนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความคิดเห็นที่ขัดแย้ง และส่งผลสู่การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

เพื่อให้การดำเนินงานมาตรการโรงเรียนปลอดภัย (Safety School) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา จึงกำหนดมาตรการโรงเรียนปลอดภัย (Safety School) โรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยาขึ้น

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อกำหนดมาตรการการเป็นแนวทางในการป้องกันภัย/อุบัติเหตุ/ ความรุนแรง ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ด้านร่างกาย จิตใจ และสิทธิเสรีภาพทางสังคม
- ๒) เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงเฉพาะหน้า
- ๓) เพื่อเยียวยาและติดตามให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง
- ๔) เพื่อสร้างมาตรการรายงานเหตุการณ์ต่อผู้บังคับบัญชาอย่างฉับไว

๕) เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินการตามมาตรการโรงเรียนปลอดภัย

เป้าหมาย

- ๑) โรงเรียนในสังกัดมีมาตรการดำเนินโรงเรียนปลอดภัยของนักเรียน ด้านร่างกาย จิตใจ และสติ เสรีภาพทางสังคม
- ๒) บุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินการมาตรการโรงเรียนปลอดภัยมีแนวคิดที่ดีในการสร้าง ข้อตกลง แนวทางปฏิบัติ และยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากการแสดงออกด้านสิทธิและ เสรีภาพ ของนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ปฏิบัติตามมาตรการดำเนินการโรงเรียนปลอดภัย
- ๒) นักเรียนได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยด้านร่างกาย จิตใจ และสติ เสรีภาพทางสังคม
- ๓) บรรยากาศในโรงเรียนสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔) ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สนับสนุนให้บุคคลได้แสดงออกอย่างเสรีภาพ และ ปลอดภัย

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

การดำเนินงานมาตรการโรงเรียนปลอดภัย (Safety School) ครั้งนี้ภายใต้ยุทธศาสตร์ “ระบบดี มีภูมิคุ้มกัน ทันเวลา” ดำเนินการ ๔ มาตรการ ได้แก่ มาตรการที่ ๑ การป้องกัน

๑.๑ มีแผนปฏิบัติการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (Safety School)

กระบวนการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. ตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาความปลอดภัยในสถานศึกษา
๒. กำหนดแผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนความปลอดภัยในสถานศึกษา
๓. จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
๔. มีระบบเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ พัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู บุคลากรในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบ

กระบวนการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. กำหนดให้มีการเพิ่มความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ใน ๓ ด้าน ดังนี้
 - ๑) การจัดการความขัดแย้ง
 - ๒) การคัดกรองกลุ่มเสี่ยงและช่วยเหลือ
 - ๓) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน
๒. บูรณาการการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน
๓. จัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๔. เปิดช่องทางให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนวทาง ความต้องการ เกี่ยวกับความปลอดภัย ในสถานศึกษาโดยผ่านกลไกของสภานักเรียนหรือกล่องรับฟังความคิดเห็นของสถานศึกษา

๕. ดำเนินการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบตามโอกาส และความเหมาะสม

๑.๓ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในสถานศึกษา

กระบวนการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย เสมือนบ้านที่ “อบอุ่น น่าอยู่ น่าเรียน”

๒. มีมาตรการการจัดการความปลอดภัยหลายรูปแบบ ตามความเหมาะสมกับสภาพปัญหา และ บริบทของสถานศึกษา

๓. มีแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

๑.๔ การมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและภาคีเครือข่าย

กระบวนการและแนวทางดำเนินงาน

คณะกรรมการระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองประธาน ผู้แทนครู ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียน/รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหาร/ หัวหน้างานกิจการนักเรียน หรือผู้รับผิดชอบ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่

๑. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการสถานศึกษาปลอดภัย (Safety School)

๒. กำหนดมาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในสถานศึกษาตามความเหมาะสมของโรงเรียน

๓. วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ระดับความรุนแรงของเหตุที่เกิดขึ้น และกำหนด แนวทางแก้ไข

๔. ดำเนินการแก้ปัญหาตามแนวทางที่กำหนด

๕. ดูแลช่วยเหลือ เยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบให้เกิดความพึงพอใจตามความเหมาะสม

๖. กำกับ ติดตาม และประเมินผล รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ มาตรการที่ ๒ การเผชิญเหตุและการแก้ไขปัญหา

๒.๑ จัดการและแก้ไขให้ความช่วยเหลือหากเกิดเหตุการณ์

กระบวนการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษามีแนวทางปฏิบัติการจัดการหรือการระงับเหตุ การช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุ ในสถานศึกษา

๒. สร้างความตระหนัก ประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้แนวปฏิบัติการจัดการและ การช่วยเหลือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

๓. เตรียมบุคลากร และเครื่องมือให้พร้อมรับสถานการณ์ เช่น การซ้อมดับเพลิง การซ้อมหนีไฟ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นต้น

๒.๒ คัดกรองและช่วยเหลือเบื้องต้นในสถานศึกษา

กระบวนการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น ประเมินสถานการณ์ และคัดกรอง ให้การช่วยเหลือผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบในสถานศึกษา

๒. ให้การช่วยเหลือเบื้องต้นกับผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ประสบเหตุ มีความปลอดภัยหรือลดอัตราความรุนแรงของเหตุการณ์ลง

๓. กำหนดขั้นตอนและวิธีการแจ้งเหตุหรือระงับเหตุ สามารถช่วยเหลือด้านร่างกายและจิตใจ พร้อมประเมินสถานการณ์เบื้องต้นได้ทันที

๔. ผู้ที่ได้รับแจ้งเหตุ ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกายและจิตใจพร้อมประเมินสถานการณ์เบื้องต้นโดยทันที

๒.๓ จัดการและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการและการดำเนินงาน

๑. กำหนดช่องทางประสานพิเศษเพื่อขอการสนับสนุนช่วยเหลือ จากหน่วยงานต่างๆ เมื่อมีภาวะวิกฤติเกิดขึ้น เช่น สถานพยาบาล สถานีตำรวจ สถาบันจิตวิทยา เป็นต้น

๒. สถานศึกษาระงับเหตุ ช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุในสถานศึกษา เช่น การรับฟัง การเจรจาต่อรอง การเก็บข้อมูล เป็นต้น

๒.๔ ส่งต่อผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบที่ชัดเจน (กรณีส่งต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน

มีขั้นตอนส่งต่อที่ชัดเจน เป็นการเฉพาะกับสถานการณ์ เพื่อให้ผู้ประสบเหตุได้รับการบำบัดรักษา ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

๒.๕ ติดตามและประสานงานในการประเมินสภาพจิตใจของนักเรียน

กระบวนการและการดำเนินงาน

มีการประสานงาน ติดตาม และประเมินสถานการณ์หลังได้รับการดูแลช่วยเหลือ มาตรการที่ ๓ การเยียวยาและการบำรุงขวัญ

๓.๑ มาตรการช่วยเหลือ เยียวยา พ้นพหุจิตใจ ผู้ได้รับผลกระทบ

กระบวนการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. ด้านการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บตามสิทธิประโยชน์ทางกฎหมาย

๒. จัดกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และสังคม เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและรู้สึก มีคุณค่าในตนเอง

๓. จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาพหุจิตใจ (การให้คำปรึกษา)

๓.๒ ประสานทำความเข้าใจตามสถานการณ์ และความเหมาะสมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

กระบวนการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. สถานศึกษากำหนดแนวทางในการช่วยเหลือ ผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบ ที่สามารถตรวจสอบได้ อาทิ การจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย การขอรับบริจาค

๒. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการช่วยเหลือตามความเหมาะสมแก่เหตุที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และผู้ได้รับผลกระทบ

๓. ประสานองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบได้รับสิทธิประโยชน์พึงมี เช่น เงินประกันสังคม ประกันชีวิต เป็นต้น มาตรการที่ ๔ การรายงานเหตุ

๔.๑ รายงานระหว่างประสบเหตุ

๔.๑.๑ กรณีฉุกเฉิน

๔.๑.๒ กรณีไม่ฉุกเฉิน กระบวนการและแนวทางดำเนินงาน

๑. กรณีฉุกเฉิน (ประสบเหตุซึ่งหน้าหรือกรณีเป็นข่าว)

- รายงานต้นสังกัดทราบทันที
- ติดตามจากเหตุที่เกิดขึ้นอย่างใกล้ชิดและรายงานเป็นระยะ

๒. กรณีไม่ฉุกเฉิน

- รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ
- บันทึกข้อมูลในแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด

๔.๒ รายงานหลังประสบเหตุ กระบวนการและแนวทางดำเนินงาน

- รายงานผลการดำเนินงาน
- รายงานผลการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔.๓ การติดตามและประเมินผลมาตรการการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา

กระบวนการและแนวทางการดำเนินงาน

รายงานการติดตามและประเมินผลมาตรการการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา พร้อมทั้ง จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ

- มีการประชุมวางแผนร่วมกันในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- นำมติในที่ประชุมมากำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา

สพฐ. วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ความปลอดภัย	มาตรการป้องกัน	มาตรการระหว่างเผชิญเหตุและการแก้ปัญหา	การเยียวยาและการบำรุงขวัญ	ขั้นตอนและวิธีการรายงาน (สำหรับสถานศึกษา)
ระบบดี มีภูมิคุ้มกัน ทันเวลา	๑. มีแผนปฏิบัติการการพัฒนา ระบบรักษาความปลอดภัยใน สถานศึกษา ๒. การพัฒนาศักยภาพและ การ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและผู้ ได้รับ ผลกระทบ ๓. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและ บรรยากาศในสถานศึกษา ๔. การมีส่วนร่วมของ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคเครือข่าย	๑. มีการเตรียมความพร้อมใน การจัดการและการช่วยเหลือ หากมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น ๒. มีระบบคัดกรองและ ช่วยเหลือเบื้องต้นใน สถานศึกษา ๓. ประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๔. มีระบบส่งต่อผู้เรียนและผู้ ได้รับผลกระทบที่ชัดเจน ๕. มีระบบติดตามและ ประสานงานในการประเมิน สภาพจิตใจของนักเรียน	๑. มาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับ ผลกระทบโดยตรง ๒. มาตรการช่วยเหลือเยียวยา ฟื้นฟูจิตใจผู้เรียนและผู้ได้รับ ผลกระทบ ๓. มาตรการเยียวยาและบำรุง ขวัญ ต่อผู้เรียนและผู้ได้รับ ผลกระทบ	ให้สถานศึกษาสร้างกลไกใน การรายงานเหตุได้อย่าง ทันทั่วถึงและมีประสิทธิภาพซึ่ง ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ๑. รายงานระหว่างประสบเหตุ ๑.๑ กรณีฉุกเฉิน ๑.๒ กรณีไม่ฉุกเฉิน ๒. รายงานหลังประสบเหตุ ๓. การติดตามและประเมินผล มาตรการการรักษาความ ปลอดภัยในสถานศึกษา
	ความปลอดภัย (Safety) โรงเรียนเหมือนบ้าน “อบอุ่น น่าอยู่”			

๑.มาตรการป้องกัน

มาตรการป้องกัน	กระบวนการ/แนวทางการดำเนินงาน
๑.มีแผนปฏิบัติการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (Safety School)	๑. ตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาความปลอดภัยในสถานศึกษา ๒. กำหนดแผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนความปลอดภัยในสถานศึกษา ๓. จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ๔. มีระบบเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. พัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู บุคลากรในการดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนและ ผู้ได้รับผลกระทบ	๑. กำหนดให้มีการเพิ่มความรู้ ทักษะ และทัศนคติใน 3 ด้าน ดังนี้ - การจัดการความขัดแย้ง - การคัดกรองกลุ่มเสี่ยงและช่วยเหลือ - การจัดการในภาวะฉุกเฉิน ๒. บูรณาการการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ๓. จัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ๔. เปิดช่องทางให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนวทางการความต้องการ เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยผ่านกลไกของสภานักเรียนหรือกล่องรับ ฟังความคิดเห็นของสถานศึกษา ๕. ดำเนินการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบตามโอกาส และความเหมาะสม
๓. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในสถานศึกษา	๑. จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย เหมือนบ้านที่ “อบอุ่น น่าอยู่ น่าเรียน” ๒. มีมาตรการการจัดการความปลอดภัยหลายรูปแบบ ตามความเหมาะสมกับสภาพปัญหา และบริบทของสถานศึกษา ๓. มีแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

๔.การมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและภาคเครือข่าย	คณะกรรมการระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองประธาน ผู้แทนครู ผู้แทนเขต ผู้แทนสำนักงานเขต ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียน/รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหาร/หัวหน้า งานกิจการนักเรียน หรือผู้รับผิดชอบ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ 1. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการสถานศึกษาปลอดภัย (Safety School) 2. กำหนดมาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในสถานศึกษาตามความเหมาะสมของโรงเรียน 3. วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ระดับความรุนแรงของเหตุที่เกิดขึ้น และกำหนดแนวทางแก้ไข 4. ดำเนินการแก้ปัญหตามแนวทางที่กำหนด 5. ดูแลช่วยเหลือ เยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบให้เกิดความพึงพอใจตามความเหมาะสม 6. กำกับ ติดตาม และประเมินผล รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ
---	---

๒.มาตรการระหว่างเผชิญเหตุและการแก้ปัญหา

มาตรการระหว่างเผชิญเหตุและการแก้ปัญหา	กระบวนการ/แนวทางการดำเนินงาน
๑. จัดการและแก้ไขให้ความช่วยเหลือหากเกิดเหตุการณ์	สถานศึกษามีแนวทางปฏิบัติการจัดการหรือการระงับเหตุ การช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุในสถานศึกษา สร้างความตระหนัก ประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้แนวปฏิบัติการจัดการและการช่วยเหลือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เตรียมบุคลากร และเครื่องมือให้พร้อมรับสถานการณ์ เช่น การซ้อมดับเพลิง การซ้อมหนีไฟ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นต้น
๒. คัดกรองและช่วยเหลือเบื้องต้นในสถานศึกษา	๑. ตรวจสอบข้อทูลเบื้องต้น ประเมินสถานการณ์ และคัดกรอง ให้การช่วยเหลือผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบในสถานศึกษา ๒. ให้การช่วยเหลือเบื้องต้นกับผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ประสบเหตุมีความปลอดภัยหรือลดอัตราความรุนแรงของเหตุการณ์ลง ๓. กำหนดขั้นตอนและวิธีการแจ้งเหตุหรือระงับเหตุ สามารถช่วยเหลือด้านร่างกายและจิตใจ พร้อมประเมินสถานการณ์เบื้องต้นได้ทันที ๔. ผู้ที่ได้รับแจ้งเหตุ ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกายและจิตใจพร้อมประเมินสถานการณ์เบื้องต้นโดยทันที
๓. จัดการและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑. กำหนดช่องทางประสานพิเศษเพื่อขอการสนับสนุนช่วยเหลือ จากหน่วยงานต่างๆ เมื่อมีภาวะวิกฤติเกิดขึ้น เชื้อ สถานพยาบาล สถานีตำรวจ สถาบันจิตวิทยา เป็นต้น ๒. สถานศึกษาระงับเหตุ ช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุในสถานศึกษา เช่น การรับฟัง การเจรจาต่อรอง การเก็บข้อมูล เป็นต้น
๔. ส่งต่อผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบที่ชัดเจน (กรณีส่งต่อ)	มีขั้นตอนส่งต่อที่ชัดเจน เป็นการเฉพาะกับสถานการณ์ เพื่อให้ผู้ประสบเหตุได้รับการบ ำบัดรักษา ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จากผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทาง
๕. ติดตามและประสานงานในการประเมินสภาพจิตใจของนักเรียน	มีการประสานงาน ติดตาม และประเมินสถานการณ์หลังได้รับการดูแลช่วยเหลือ

๓. มาตรการเยียวยาและการบำรุงขวัญ

มาตรการเยียวยา และการบำรุงขวัญ	กระบวนการ/แนวทางการดำเนินงาน
๑. มาตรการช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟูจิตใจ ผู้ได้รับผลกระทบ	๑. ด้านการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บตามสิทธิประโยชน์ทางกฎหมาย ๒. จัดกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และสังคม เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ๓. จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟูจิตใจ (การให้คำปรึกษา)
๒. ประสานทำความเข้าใจตาม สถานการณ์และความเหมาะสม ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	๑. สถานศึกษา กำหนดแนวทางในการช่วยเหลือ ผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบ ที่สามารถตรวจสอบได้ อาทิ การจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย การขอรับบริจาค ๒. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการช่วยเหลือตามความเหมาะสมแก่เหตุที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบ ๓. ประสานองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ได้รับผลกระทบได้รับสิทธิประโยชน์พึงมี เช่น เงินประกันสังคม ประกันชีวิต เป็นต้น

๔. มาตรการในการรายงานเหตุ

มาตรการในการรายงานเหตุ	กระบวนการ/แนวทางการดำเนินงาน
๑. รายงานระหว่างประสบเหตุ ๑.๑ กรณีฉุกเฉิน ๑.๒ กรณีไม่ฉุกเฉิน	๑.๑ กรณีฉุกเฉิน (ประสบเหตุซึ่งหน้าหรือกรณีเป็นข่าว) - รายงานต้นสังกัดทราบทันที - ติดตามจากเหตุที่เกิดขึ้นอย่างใกล้ชิดและรายงานเป็นระยะ ๑.๒ กรณีไม่ฉุกเฉิน - รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ - บันทึกข้อมูลในแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด
๒. รายงานหลังประสบเหตุ	- รายงานผลการดำเนินงาน - รายงานผลการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
๒. การติดตามและประเมินผล มาตรการการรักษาความปลอดภัย ในสถานศึกษา	รายงานการติดตามและประเมินผลมาตรการการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ -มีการประชุมวางแผนร่วมกันในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง -นำมติในที่ประชุมมากำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา

มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา(มาตรการ ๓ ป)

มาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษามุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเน้นมาตรการที่เข้มงวดในมาตรการ ๓ ป ดังนี้

๑. การป้องกัน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อุบัติเหตุ หรือความไม่ปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการสร้างมาตรการป้องกันจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้งในและนอกสถานศึกษา ดังนี้

- ๑) การประเมินปัจจัยเสี่ยงของสถานศึกษา
- ๒) การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย
- ๓) การจัดทำแผนความปลอดภัยสถานศึกษา
- ๔) การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา
- ๕) การจัดโครงสร้างบริหารความปลอดภัยสถานศึกษา
- ๖) การจัดโครงสร้างข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยสถานศึกษา
- ๗) การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
- ๘) การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยสถานศึกษา
- ๙) การจัดระบบคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- ๑๐) การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการช่วยเหลือ

๒. การปลูกฝัง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดีและการสร้างเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดทักษะในการป้องกันภัยให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

- ๑) การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้ และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้กับตนเองและผู้อื่น
- ๒) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ให้แก่นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง
- ๓) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัย ให้แก่นักเรียน

๓. การปราบปราม หมายถึง การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือ เยียวยา ปั่นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ได้แก่

- ๑) การจัดการแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา
- ๒) การช่วยเหลือ เยียวยา ปั่นฟู จิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย
- ๓) การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน

สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่นักเรียนมีความใกล้ชิดมากที่สุด รองลงมาจากครอบครัว ผู้ปกครองให้การยอมรับ และคาดหวังว่าจะได้รับความรู้ การอบรมสั่งสอน การดูแลด้วยการเอาใจใส่ สถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นหลัก ให้นักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความปลอดภัย การจัดการเรียน การสอนต้องครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้ง สอนทักษะชีวิต ที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความรู้ คำนึงคุณธรรม มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ นั่นคือ นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็น “คนดี เก่ง และมีความสุข”

นอกจากนี้ ครูต้องบูรณาการเนื้อหาความรู้ และพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีความพร้อมอย่างเป็นองค์รวม โดยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตนักเรียน และแก้วิกฤติทางสังคม สถานศึกษาต้องจัดระบบงาน กิจกรรมที่ส่งเสริม ความประพฤติให้เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยให้กับนักเรียน นำระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยการนำกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ๕ ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ การส่งต่อไปใช้ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม นักเรียนจะต้องได้รับการพิทักษ์ปกป้อง คุ้มครอง และดูแล โดยมี ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

การสร้างความปลอดภัยให้กับนักเรียน เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ โดยต้องจัดให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนเพื่อคุ้มครองดูแลนักเรียน สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียน ดังนั้นในการสร้างความปลอดภัยให้กับนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับนักเรียนอย่างแท้จริงสถานศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการสร้างความปลอดภัย ในชีวิตของนักเรียน รวมทั้งการปกป้อง คุ้มครอง และช่วยเหลือนักเรียนจากอันตรายต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกายและ จิตใจ การสร้างความปลอดภัยให้กับนักเรียนย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างเป็นสุข ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่ดี และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

คำนิยามเกี่ยวกับการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน

การคุ้มครอง หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เสี่ยง หรือต้องสงสัยว่าถูกระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิด นักเรียนที่ถูกระทำรุนแรง หรือถูกล่วงละเมิด และนักเรียนที่ถูกระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิดต่อบุคคลอื่น โดยมีระบบ และขั้นตอนการปฏิบัติที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นหลักสอดคล้องกับหลักปฏิบัติตามกฎหมาย และหลักปฏิบัติที่มีมาตรฐาน

การช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการ

ดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส
นักเรียน หมายถึง เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

นักเรียน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส และ เป็นนักเรียนซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บิดามารดา หมายถึง บิดามารดาของนักเรียนไม่ว่าจะสมรสกันหรือไม่

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึง พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่น ซึ่งรับนักเรียน ไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งนักเรียนอาศัยอยู่ด้วย

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐ และเอกชน

ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด/ผู้อำนวยการสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

คปภ.พพร. หมายถึง คณะกรรมการความปลอดภัยโรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา

สถานศึกษา หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานทางการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

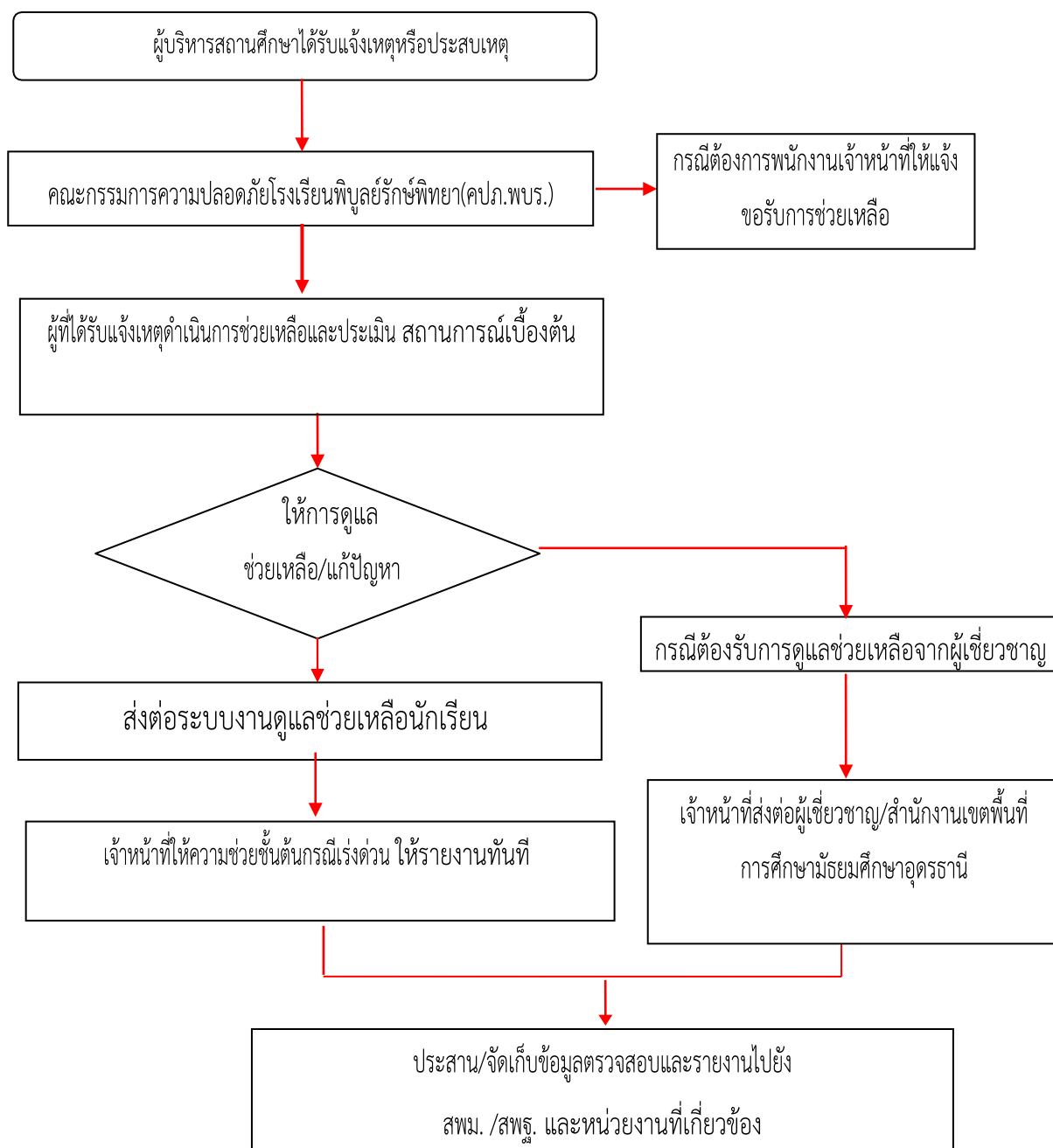
ทีมสหวิชาชีพ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทำงานประสานความร่วมมือจากหลายสาขาวิชาชีพ เพื่อมุ่งแก้ปัญหา อย่างมีระบบ เป็นกระบวนการอยู่บนพื้นฐานที่มีจุดประสงค์ และเป้าหมายเดียวกันในการปฏิบัติงาน โดยมีการ ติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อการประเมินสภาพการณ์ของปัญหา และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งกระบวนการ เช่น ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) มูลนิธิต่าง ๆ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ส่วนท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ องค์กรเพื่อการกุศล บ้านพักเด็กและ ครอบครัว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) หมายถึง ศูนย์ช่วยเหลือสังคมภายใต้ชื่อ OSCC (One Stop Crisis Center) เป็นศูนย์บริการประชาชน ผู้ประสบปัญหาที่มีลักษณะบูรณาการและครบวงจร โดยมีหน้าที่รับแจ้งเหตุ เบาะแส ประสาน ส่งต่อ และติดตามการใช้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการตั้งครุฑไม้พุ่ม การค้ามนุษย์ การใช้แรงงานเด็ก การกระทำความรุนแรงต่อเด็กสตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ

กระบวนการและบทบาทการคุ้มครองช่วยเหลือนักเรียน

การคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาและครูต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการ ปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนเติบโตอย่างมีศักยภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ครูและสถานศึกษา จะต้องมีการดำเนินการดำเนินงานคุ้มครอง และช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

แผนผังกระบวนการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงานและเครื่องมือ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก สถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ได้รับแจ้งเหตุ หรือประสบเหตุ
๒. ผู้ที่ได้รับแจ้งเหตุดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกายและจิตใจ พร้อมประเมินสถานการณ์เบื้องต้นโดยทันที
๓. ให้การคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียน
๔. กรณีนักเรียนมีความเสี่ยงต้องได้รับการคุ้มครอง ให้จัดเจ้าหน้าที่ให้ความคุ้มครองขั้นต้นกับนักเรียน ผู้ประสบเหตุ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงผลความปลอดภัยของนักเรียน พร้อมดำเนินการหาข้อมูล ข้อเท็จจริง และกรณีเร่งด่วนให้รายงานหน่วยงานต้นสังกัดทันที

๕. กรณีนักเรียนกรณีต้องรับการดูแลช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ ให้เจ้าหน้าที่ส่งต่อไปรับบริการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

๖. ประสานข้อมูล จัดทำ/จัดเก็บข้อมูลสถานศึกษา และรายงานไปยัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี และผู้เกี่ยวข้องทราบ
๗. รายงานและประสานความร่วมมือเพื่อส่งต่อความรับผิดชอบด้านข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง

กรณีเร่งด่วนของการรายงาน

๑. กรณีเป็นข่าว สื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้สถานศึกษา ประมวลสถานการณ์แล้วรายงานต่อต้นสังกัดทันที ตามช่องทางการสื่อสาร เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ สื่อสังคมออนไลน์ โทรศัพท์ โทรสาร และ หนังสือราชการ

๒. กรณีฉุกเฉิน/รุนแรงให้รายงานต่อต้นสังกัดทราบทันที หรือภายใน ๒๔ ชั่วโมง โดยติดตามผลพร้อมรายงานเป็นระยะ

๓. กรณีเรื่องยุติแล้ว ให้รายงานการดำเนินงานตามแบบสรุปผลการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน ตามลำดับขั้น

เพื่อให้การรายงานมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรติดตาม ตรวจสอบผลการรายงานอีกครั้ง พร้อมทั้งจัดเก็บ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการดำเนินงานต่อไป

บทบาทการคุ้มครองช่วยเหลือนักเรียน

๑. ให้ความศึกษาแก่นักเรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา และมีความรู้
๒. จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ๕ ขั้นตอน และให้คำปรึกษากับนักเรียน
๓. จัดสิ่งแวดล้อมและเผื่อระวังปัจจัย/พื้นที่เสี่ยงด้านสังคมรอบๆ ตัวนักเรียน
๔. จัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนทั้งในและนอกชั้นเรียน
๕. ดูแลสุขภาพนักเรียนขณะอยู่ในสถานศึกษา

๖. ส่งเสริมให้พ่อแม่ และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา
๗. ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียน
๘. สร้างเครือข่าย/ประสานความร่วมมือในการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน
๙. มีเครื่องมือในการติดตามสภาวะนักเรียน
๑๐. ให้ความช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้นในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ผิดปกติกับนักเรียน
๑๑. รายงานต่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เมื่อพบเหตุความผิดปกติ

บทบาทสถานศึกษา

๑. ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักและให้ความสำคัญในการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา
๒. สถานศึกษาจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเข้มแข็ง โดยจัดระบบคัดกรอง ระบบการเข้าถึง สภาวะปัญหาของนักเรียน ระบบการประเมินสภาวะปัญหา และระบบการให้คำปรึกษา
๓. ป้องกันและเฝ้าระวังเพื่อไม่ให้นักเรียนเสี่ยงต่อภัยอันตราย ป้องกันให้นักเรียนปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพและบุคคล โดยสถานศึกษาจะต้องหามาตรการป้องกัน แก้ไขบริเวณเสี่ยงอันตราย และมีระบบกฎเกณฑ์ ความปลอดภัยที่เหมาะสม
๔. จัดระบบงานและกิจกรรมให้กับนักเรียนและผู้มีส่วนร่วม
๕. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแจ้งเหตุ พร้อมทั้งรายงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีทราบ

แนวทางการช่วยเหลือนักเรียนและกรณีศึกษา

๑. กรณีถูกล่วงละเมิดทางเพศ
๒. กรณีความรุนแรง
๓. กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
๔. กรณีอื่น ๆ
 - ๔.๑ ตั้งครรภ์ในวัยเรียน
 - ๔.๒ ภาวะจิตเวช
 - ๔.๓ นักเรียนติดเกม/สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/เล่นพนัน
 - ๔.๔ นักเรียนถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง
 - ๔.๕ ยาเสพติด
 - ๔.๖ อุปทานหมู่
 - ๔.๗ โรคติดต่อในสถานศึกษา
 - ๔.๘ อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา
 - ๔.๙ อุบัติเหตุในสถานศึกษา
 - ๔.๑๐ การจมน้ำ
 - ๔.๑๑ นักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา

๔.๑๒ ภัยพิบัติ

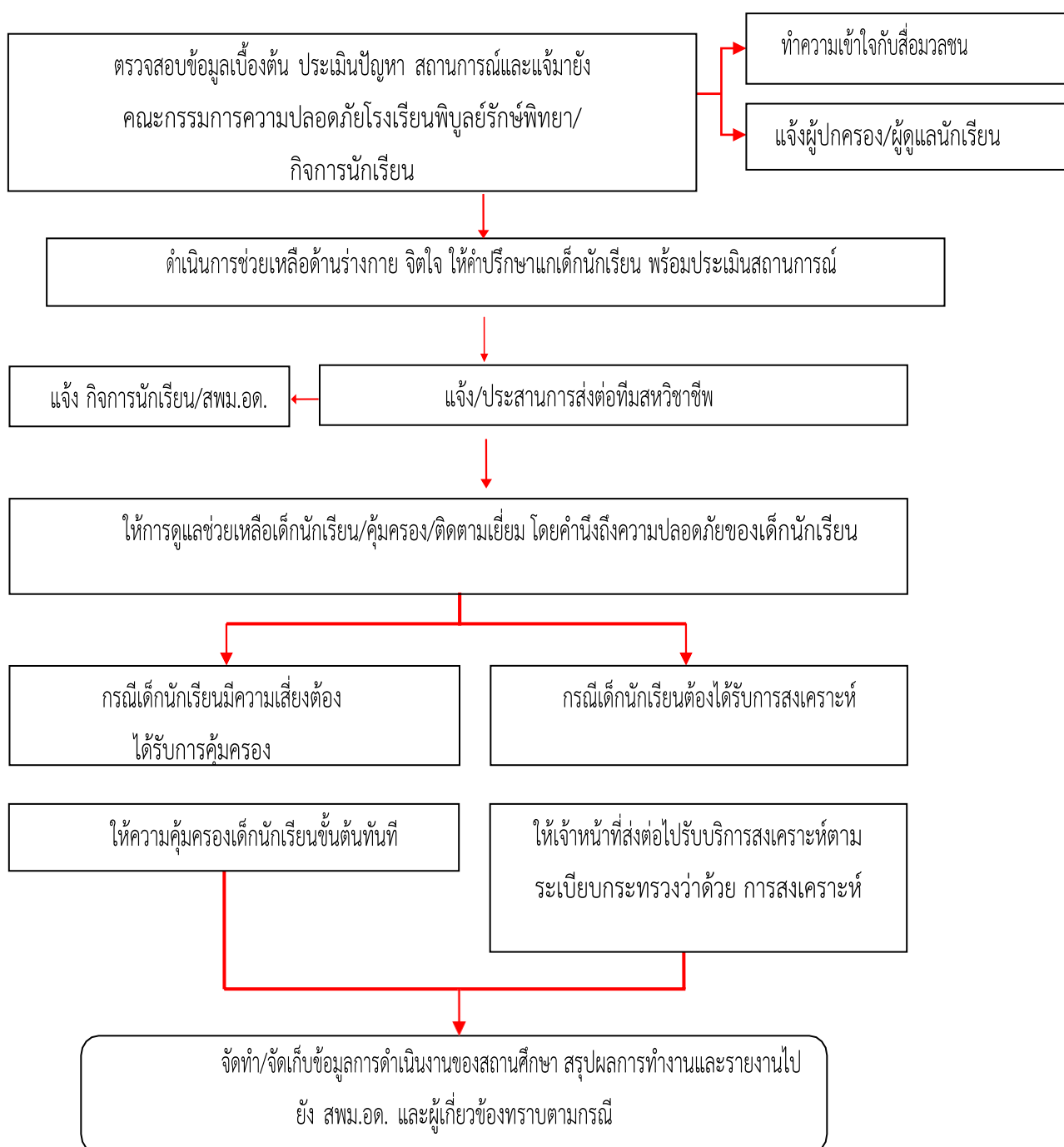
๔.๑๓ การกลั่นแกล้งรังแก (Bully)

แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน

สถานการณ์นักเรียนในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น ตามการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ รอบด้าน ส่งผลต่อพฤติกรรมและความปลอดภัยของนักเรียน ดังนั้นจึงได้จัดทำแนวทางการคุ้มครอง และช่วยเหลือ นักเรียนในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน

กรณีล่วงละเมิดทางเพศ

กรณีล้วงละเมิดทางเพศ

การล้วงละเมิดทางเพศ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ ในสังคม ทั้งการล้วงละเมิดด้วยคำพูด การสัมผัส การแอบดู รวมถึงการกระทำรุนแรงทางเพศ นักเรียนจึงควรรู้วิธีป้องกัน และหาทางออกเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ รวมทั้งการขอความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การล้วงละเมิดทางเพศ หมายถึง การกระทำที่มีผลทำให้ผู้ถูกล่วงละเมิดได้รับความเสียหายเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ได้แก่ กระทำชำเรา อนาจาร เป็นต้น ผู้ที่ถูกล้วงละเมิดทางเพศจะได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจ มาตรการป้องกัน

๑. ให้ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในการป้องกัน หาทางออก เมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์การล้วงละเมิด และสร้างกลไกการป้องกันนักเรียนจากการถูกล่วงละเมิด

๒. ใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา เอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด และต้องทำงานเป็นทีม

๓. ให้สถานศึกษาดูแลพิทักษ์ ปกป้อง และคุ้มครองนักเรียน ไม่ให้ถูกล้วงละเมิดทางเพศจากบุคคลทั้งที่อยู่ ภายในและภายนอกสถานศึกษา

๔. จัดสถานที่ภายในสถานศึกษาให้เหมาะสม เช่น มีกล้องวงจรปิด มีการจัดตั้งเวรยามตรวจตราพื้นที่จุดเสี่ยง เพื่อไม่ให้เกิดการล้วงละเมิดระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และจากบุคคลอื่น

๕. สถานศึกษาสอนเรื่องเพศศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยเฉพาะการดูแลป้องกัน ตนเองของนักเรียนให้ปลอดภัยจากการถูกล้วงละเมิดทางเพศ

๖. กำหนดโทษและมาตรการที่เข้มแข็งต่อผู้กระทำความผิดรุนแรง

แนวทางการช่วยเหลือ

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบข้อเท็จจริง และปรึกษากับผู้เกี่ยวข้อง ในสถานศึกษาทันที

๒. ตรวจสอบข้อมูลประวัตินักเรียนโดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูล

๓. ประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สพม.อด. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้น

๔. เชิญผู้ปกครองนักเรียนทั้งสองฝ่าย/หรือผู้ที่นักเรียนไว้วางใจ/หรือผู้ที่นักเรียนร้องขอมาพูดคุย/รับทราบ เหตุการณ์ และให้คำปรึกษา

๕. ประสานศูนย์ความปลอดภัยโรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา สถานพยาบาลในพื้นที่ เพื่อนำนักเรียนเข้ารับการรักษา ด้านร่างกายและจิตใจภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๖. แจ้งผู้ปกครองนักเรียนหาแนวทาง และวิธีการร่วมกันในการปรับพฤติกรรมนักเรียน

๗. ดำเนินการโดยเก็บข้อมูลเป็นความลับ พินิจพิเคราะห์ผู้ถูกระทำและผู้กระทำ
๘. กรณีนักเรียนกับครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ตรวจสอบประวัติครู ให้เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา มาปรึกษา สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในสถานศึกษา และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบทันที
๙. กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่กระทำการละเมิด ให้ดำเนินการทางวินัย สรุปและจัดทำ รายงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษาทราบ
๑๐. ติดตามผล/เยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นระยะ ให้คำปรึกษา/ให้กำลังใจ
๑๑. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง ค้ำครอง และดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

มาตรการการดำเนินงานของโรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา

๑. ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา รายงานเหตุให้ ทราบทันที กรณีเร่งด่วน
๒. ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา ประสานงานกับทีมสหวิชาชีพสพ.ม.อ. เข้าช่วยเหลือนักเรียน เมื่อทราบและตรวจร่างกายภายใน ๒๔ ชั่วโมง
๓. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน ๒๔ ชั่วโมง
๔. กรณีมีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา รายงานผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทราบทันที และทำความเข้าใจกับสื่อมวลชน
๕. รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนการช่วยเหลือเสร็จสิ้นกระบวนการ
๖. ครูล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจอย่างแสนสาหัส มีข้อร้องเรียน และ มีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา หรือผู้ที่มีอำนาจสั่งให้ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา โดยไม่ชักช้าภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับจากผู้บริหารสถานศึกษารับทราบ และเร่งดำเนินการแต่งตั้ง คณะกรรมการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว
๗. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน ประชุมวางแผน กำหนดแนวปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล
๘. สถานศึกษาต้องดำเนินการหรือประสานตำรวจในพื้นที่ระงับเหตุภัยอันตรายจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง กับการถูกล่วงละเมิดทางเพศ
๙. เมื่อปรากฏว่า มีนักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศให้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงทันที และให้เสร็จสิ้น โดยเร็ว ให้ทราบผลอย่างช้าภายใน 90 วัน และถ้าเห็นว่ากระทำผิดทางวินัยให้ดำเนินการทางวินัยทันที พร้อมกับ ให้ พักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน
๑๐. ห้ามช่วยเหลือผู้กระทำผิดให้ไม่ต้องรับโทษหรือเข้าไปใกล้ชิด ประนีประนอมความกับผู้เสียหาย
๑๑. ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองพานักเรียนผู้เสียหายไปให้แพทย์ตรวจร่างกายโดยเร็ว อย่างช้าภายใน ๗๒ ชม. นับแต่เกิดเหตุเพื่อเป็นหลักฐานในคดี
๑๒. กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ถูกร้องเรียนกล่าวหา หรือต้องหาว่ากระทำผิดอาญา กรณีมีพฤติการณ์ล่วงละเมิดสิทธิทางเพศนักเรียน ให้ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบข้อเท็จจริง และรายงานการ

ดำเนินการ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบโดยด่วน

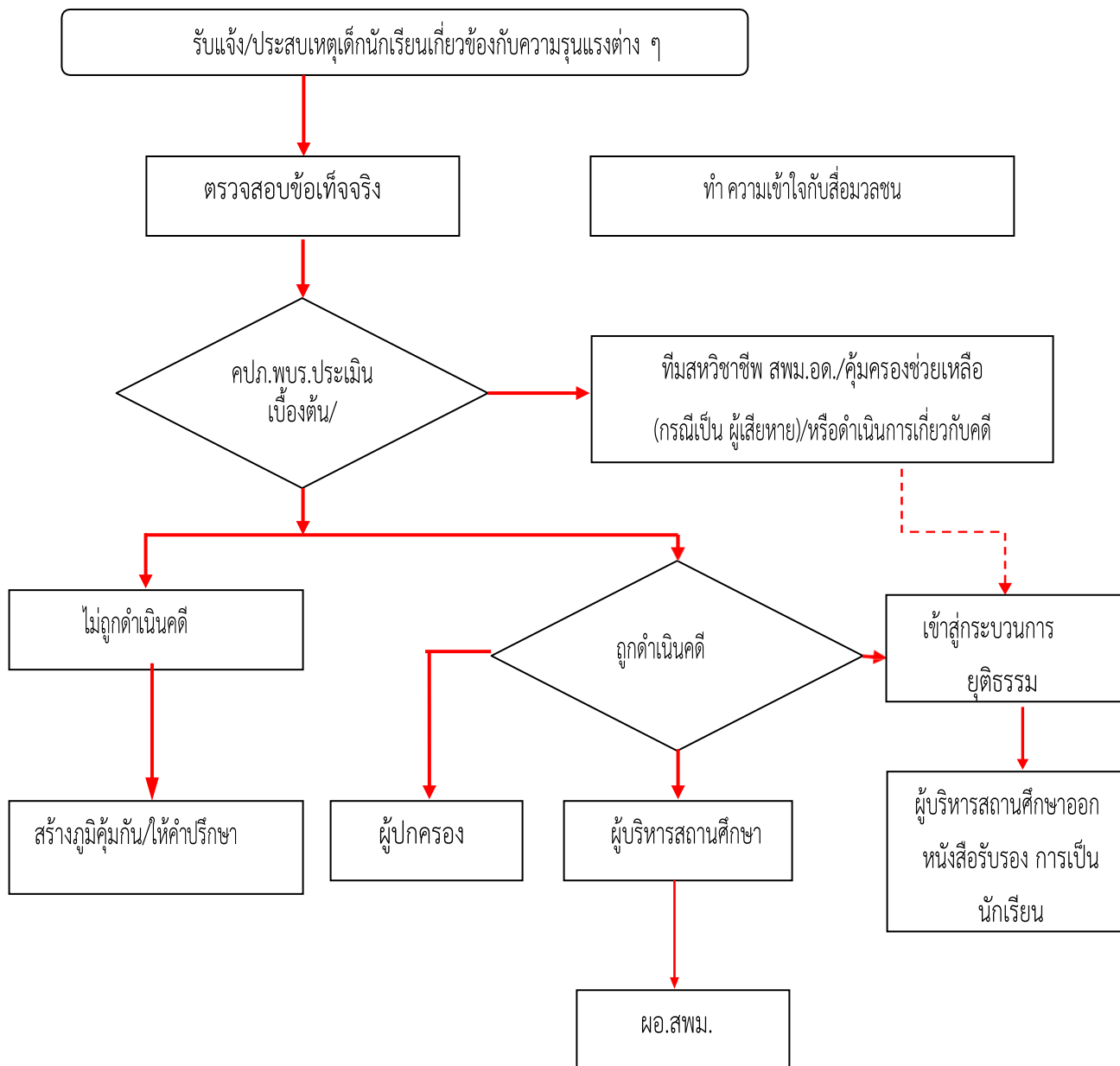
๑๓. กรณีปรากฏพยานหลักฐานเบื้องต้น และมีเหตุอันน่าเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยให้ผู้บังคับบัญชา ย้ายผู้ถูกกล่าวหาออกจากสถานศึกษา เพื่อให้ได้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ชัดเจน หรือเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน ป้องกันการซ้ำผู้เสียหายหรือพยาน และไม่ให้เกิดผลกระทบต่อนักเรียน

๑๔. เมื่อปรากฏมูลกรณีอันเป็นความผิดทางวินัยร้ายแรง จนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือถูกฟ้อง คดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำผิดอาญา ว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าหากผู้นั้นคงอยู่ในหน้าที่ราชการอาจเกิดความเสียหาย หรือผู้นั้น มีพฤติกรรมที่แสดงว่าถ้าคงอยู่ในหน้าที่ราชการ จะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนพิจารณาหรือจะก่อความ ไม่สงบ ก็ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งพักราชการ หรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เพื่อรอฟังผลการสอบสวน

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาล
๒. บ้านพักเด็กและครอบครัว
๓. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๔. สถานีตำรวจ
๕. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๖. นักจิตวิทยา
๗. ศาลเยาวชนและครอบครัว

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน
กรณีความรุนแรง

กรณีความรุนแรง

ความรุนแรงต่อนักเรียนเกิดขึ้นบ่อยครั้งทั่วทุกพื้นที่ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาในระดับอนุบาล ระดับ ประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่

ไม่ว่าสถานศึกษาจะอยู่ในภาคไหนในประเทศไทยในบริบทสังคม อย่างไรก็ตามความรุนแรงต่อนักเรียนที่เกิดขึ้น หลายแห่ง อาจมีรูปแบบคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันบ้างตามสถานการณ์ ส่วนสาเหตุบ่มเพาะและเอื้อต่อการเกิดความ รุนแรงเหล่านั้น มีทั้งเหมือนและแตกต่างกันออกไป

ความรุนแรงเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำใด ๆ ก็ตามที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางร่างกาย วาจา จิตใจ หรือทางเพศ และนำมาซึ่งอันตรายหรือความทุกข์ทรมานต่อผู้ถูกรกระทำทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ในที่นี้ได้แบ่งความ รุนแรงออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. ความรุนแรงทางด้านร่างกาย เช่น การทุบตีทำร้ายร่างกาย ตบ เตะ ต่อย การใช้อาวุธ และการลงโทษ นักเรียนที่เกินกว่าเหตุในสถานศึกษาและครอบครัว เป็นต้น

๒. ความรุนแรงทางด้านจิตใจ เช่น การใช้คำพูด กิริยา หรือการกระทำที่เป็นการดูถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม คำว่าให้อับอาย การกลั่นแกล้ง ทรมาณให้เจ็บช้ำน้ำใจ การบังคับ ข่มขู่ กักขัง ควบคุม ไม่ให้แสดงความคิดเห็น การหึงหวง การเลือกปฏิบัติ การเอารัดเอาเปรียบ การดักดวงผลประโยชน์ การถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงดู เป็นต้น

๓. ความรุนแรงทางเพศ เช่น การถูกละเมิดทางเพศ การพูดเรื่องลามกอนาจาร การแอบดู การจับต้องของ สวมการบังคับให้เปลื้องผ้า การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อลดปัญหาความรุนแรง ส่วนหนึ่งจึงต้องมุ่งที่การปรับเปลี่ยนเจตคติหรือความเชื่อเดิม เพื่อให้ทุกคน เกิดความตระหนักว่า ความรุนแรงสามารถเกิดขึ้นได้ และมีผลกระทบมาก ยอมรับว่าปัญหาความรุนแรงไม่ใช่เรื่อง ส่วนตัวที่ต้องอับอายหรือปกปิด แต่ต้องแสวงหาวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วต้องหาทางแก้ไข ตลอดจน แสวงหาข้อมูล แนวทางการป้องกันการแก้ไขปัญหา และแหล่งช่วยเหลือต่าง ๆ

มาตรการป้องกัน

การป้องกันการใช้ความรุนแรงในนักเรียนนั้น ไม่ควรทำเพียงเพื่อเพราะต้องการเร่งหาทางออกแบบชั่วคราว ในเวลาที่มีเหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้น จากนั้นก็เงียบหายไป ซึ่งจะไม่สามารถป้องกันแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว และรุนแรงในระยะยาวได้อย่างแท้จริง ดังนั้นการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นการป้องกัน และปกป้อง นักเรียนจากความรุนแรง การแสวงหาประโยชน์ การละเลยทอดทิ้ง หรือรูปแบบการกระทำต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิด ผลกระทบด้านลบต่อร่างกาย จิตใจ พัฒนาการ และศักดิ์ศรีของนักเรียน ดังนี้

๑. สพฐ./สพม.อศ./โรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา กำหนดเป็นนโยบายให้ทุกสถานศึกษาจัดทำโครงการ เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขและป้องกัน อย่างชัดเจน และเป็นขั้นตอน จัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะสั้น และพัฒนาครูให้เป็นแบบอย่าง สามารถแก้ไขความ รุนแรงที่เกิดขึ้น จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้นักเรียนเห็นคุณค่า ศักยภาพของตัวเอง โดยสอดแทรกค่านิยม รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย เน้นการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญ คือ การแก้ไขและป้องกันการใช้ความรุนแรงให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนกระตุ้นให้สื่อต่าง ๆ นำเสนอเนื้อหาและผลงานที่สร้างสรรค์

๓. จัดให้มีช่องทางการสื่อสารระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ภาศิเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ทันต่อสถานการณ์ เช่น สายด่วน Facebook Twitter Instagram LINE และเว็บไซต์ แจ้งข่าวกรณีนักเรียนขาดเรียน/กิจกรรมของสถานศึกษา เป็นต้น

๔. ครูจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม สร้างความตระหนักในคุณค่าแห่งตน การมุ่งอนาคตและความสำเร็จการคิดวิเคราะห์ การยับยั้งชั่งใจ ทักษะการควบคุมอารมณ์ เป็นต้น

๕. ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน สารวัตรนักเรียน ยามรักษาความปลอดภัย ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียน ทุกอาคาร บริเวณจุดอับ และจุดเสี่ยง ตลอดจนดูภาพจากกล้องวงจรปิดที่ติดไว้ทั่วบริเวณ สถานศึกษา หากมีสิ่งบ่งชี้ว่าจะเกิดความรุนแรง ให้เร่งรีบดำเนินการแจ้งผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาทันที เช่น มีคนแปลกหน้ามาบริเวณหน้าสถานศึกษา พกพาอาวุธ ขับขี่จักรยานยนต์ เป็นต้น

๖. พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือคนในครอบครัวเป็นผู้ใกล้ชิด และมีบทบาทสำคัญในการลดแรงกระตุ้นพฤติกรรม ก้าวร้าว และความรุนแรงในนักเรียน โดยการขัดเกลาพฤติกรรมลูกตั้งแต่ปฐมวัย เช่น การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก ให้เวลากับลูกอย่างเพียงพอ ไม่ปล่อยปละ ละเลยลูก ในการรับสื่อหรือการคบเพื่อน และเอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ เมื่อพบเห็นลูกมีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่ควรเพิกเฉย แต่ควรเรียกมาพูดคุยสื่อสารกับลูกด้วยความรัก และมีเหตุมีผลเป็น หลักว่าสิ่งใดทำได้สิ่งใดทำไม่ได้ เพราะเหตุใด และผลที่จะเกิดตามมานั้นคืออะไร

๗. ครูลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ นักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรง มีข้อร้องเรียน และเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ที่มีอำนาจ สั่งให้ครูมาปฏิบัติงาน ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๘. นักเรียนถูกระทำด้วยอาวุธปืน มีด และของมีคมอื่นใด ถูกแขวนคอ ถูกกรอกยาพิษ ถูกกักขังบริเวณ จากนักเรียนด้วยกันเองหรือจากบุคลากรทางการศึกษา ที่ส่งผลให้นักเรียนได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือสูญเสียชีวิต ในสถานศึกษา อันเนื่องจากครูปล่อยปละ ละเลย ในการกำกับดูแล ตรวจสอบตรา มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่มีอำนาจ สั่งให้ ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๙. สถานศึกษาต้องดำเนินการเลือกตั้ง ระงับเหตุยุบย่นรายจากบุคคลภายนอกจากการใช้ความรุนแรง

๑๐. หากมีการลงโทษนักเรียนที่รุนแรงเกินกว่าเหตุด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม จะถือว่าผู้อำนวยการโรงเรียน ขาดความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่และอาจถูกดำเนินการทางวินัยตามสมควร

๑๑. กรณีครูลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเข้าไปตรวจสอบดู รายงานต้นสังกัด ตามลำดับ และให้ความคุ้มครองช่วยเหลือเยียวยาแก่นักเรียนตามสมควร

แนวทางการช่วยเหลือ

๑. กรณีเกิดเหตุความรุนแรงในสถานศึกษาหรือบริเวณใกล้เคียง ครูผู้ประสบเหตุพิจารณาว่า เหตุการณ์นั้น ๆ รุนแรงเพียงใด สามารถหยุดพฤติกรรมของนักเรียนได้ด้วยตนเองหรือไม่เพียงใด หากเกินกำลัง ให้หาคนช่วยเหลือ ในการระงับเหตุแล้วแจ้งให้ครูที่ปรึกษา ผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริหารสถานศึกษาทราบทันที

๒. ครูที่ปรึกษา/ครูผู้ประสบเหตุ พุดคุย ให้กำลังใจ สร้างความไว้วางใจแก่นักเรียน รอดจนนักเรียน ผ่อนคลาย ลง ประสานเชิญผู้ปกครองมาพบนักเรียนที่สถานศึกษา เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงจากคำบอกเล่าของ นักเรียนด้วยตนเอง แล้ว ร่วมกันแสวงหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้กลับไปกระทำพฤติกรรมความรุนแรง ขึ้นอีก

๓. หากคู่กรณีอยู่ในสถานศึกษาเดียวกันให้หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากัน และเมื่อความขัดแย้งลดลงครู ฝ่าย ปกครองจึงจัดให้ทั้งสองฝ่ายได้พบ เพื่อปรับความเข้าใจ และสร้างความรักความสามัคคีกัน

๔. หากคู่กรณีเป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบุคลากรที่เหมาะสมเป็นผู้ดำเนินการในการแก้ไขปัญหา

๕. จัดให้มีนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาสำหรับนักเรียนที่อยู่ระหว่างปรับพฤติกรรม คอยช่วยเหลือ แนะนำ และ ให้คำปรึกษา

๖. ประสานทีมสหวิชาชีพ ในกรณีต้องส่งต่อภายนอก

๗. กรณีเหตุการณ์รุนแรง ให้รายงานข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นอย่างเป็นทางการภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๘. เมื่อนักเรียนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัว หรือมอบตัว ทางสถานศึกษาต้องออกหนังสือรับรอง การเป็น นักเรียนให้

๙. กรณีต้องการประกันตัวนักเรียน สามารถใช้ตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการในการประกันตัวได้

มาตรการการดำเนินงานของโรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา

๑. กรณีนักเรียนถูกดำเนินคดี ผู้อำนวยการโรงเรียนรายงานให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ทราบทันที

๒. ผู้บริหารเข้าประสานขอความช่วยเหลือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีทันที

๓. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๔. กรณีมีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนรายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีทราบทันที และทำความเข้าใจกับสื่อมวลชน

แหล่งช่วยเหลือ

๑. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. ๑๓๐๐

๒. สถานพยาบาล

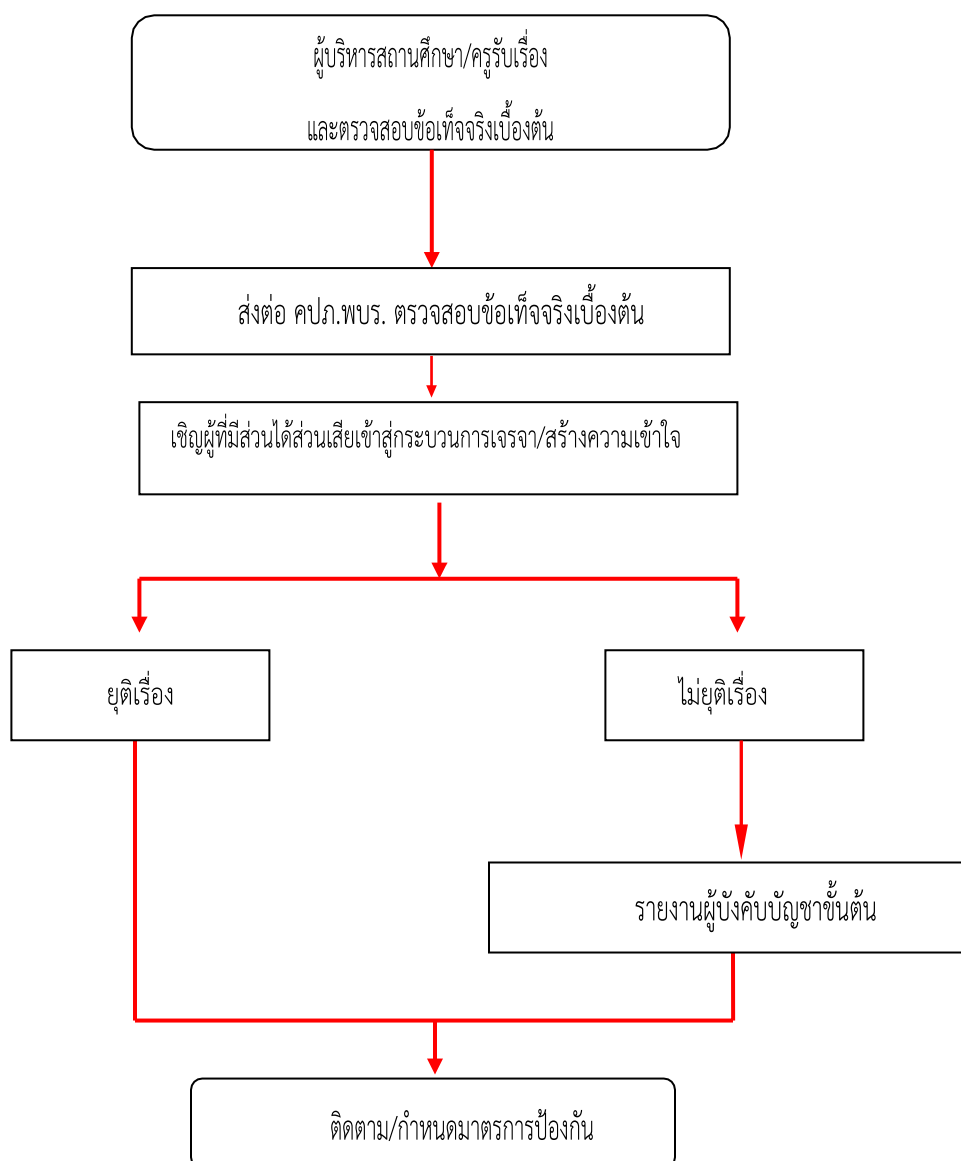
๓. สถานีตำรวจ

๔. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๕. นักจิตวิทยา

๖. ศาลเยาวชนและครอบครัว

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน
กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

การไม่ได้รับความเป็นธรรม หมายถึง การที่นักเรียน บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่ได้รับสิทธิตามที่กฎหมาย กำหนดให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยได้รับการปฏิบัติหรือถูกละเว้นจากสถานศึกษาอย่างไม่เป็นธรรม ขาดความเสมอภาค ซึ่งเป็นผลให้เสียโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

๑. สถานศึกษาต้องปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๒ กฎกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของ สพฐ. ตามลำดับสถานศึกษากำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนมาตรการในการป้องกันการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบ การศึกษา

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง

๓. สถานศึกษาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิ ระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ระบบการศึกษาแก่นักเรียน ครู บิดา มารดา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้เกี่ยวข้อง

๔. ผู้บริหารสถานศึกษาติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา

๕. สถานศึกษาเปิดช่องทางการสื่อสารระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น

๖. ตามนโยบายของ สพฐ. ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ นโยบายที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึง บริการ ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดการเหลื่อมทางการศึกษา แบ่งเป็น

๖.๑ สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทกับพื้นที่

๖.๒ การยกระดับสถานศึกษาในสังกัดทุกระดับและทุกประเภท ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามบริบท ของพื้นที่

๖.๓ จัดสรรงบประมาณสนับสนุนผู้เรียนทุกกลุ่ม และสถานศึกษาทุกประเภทอย่างเหมาะสม และเพียงพอ

๖.๔ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

แนวทางการช่วยเหลือ

การเรียกเก็บเงินจากนักเรียนตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

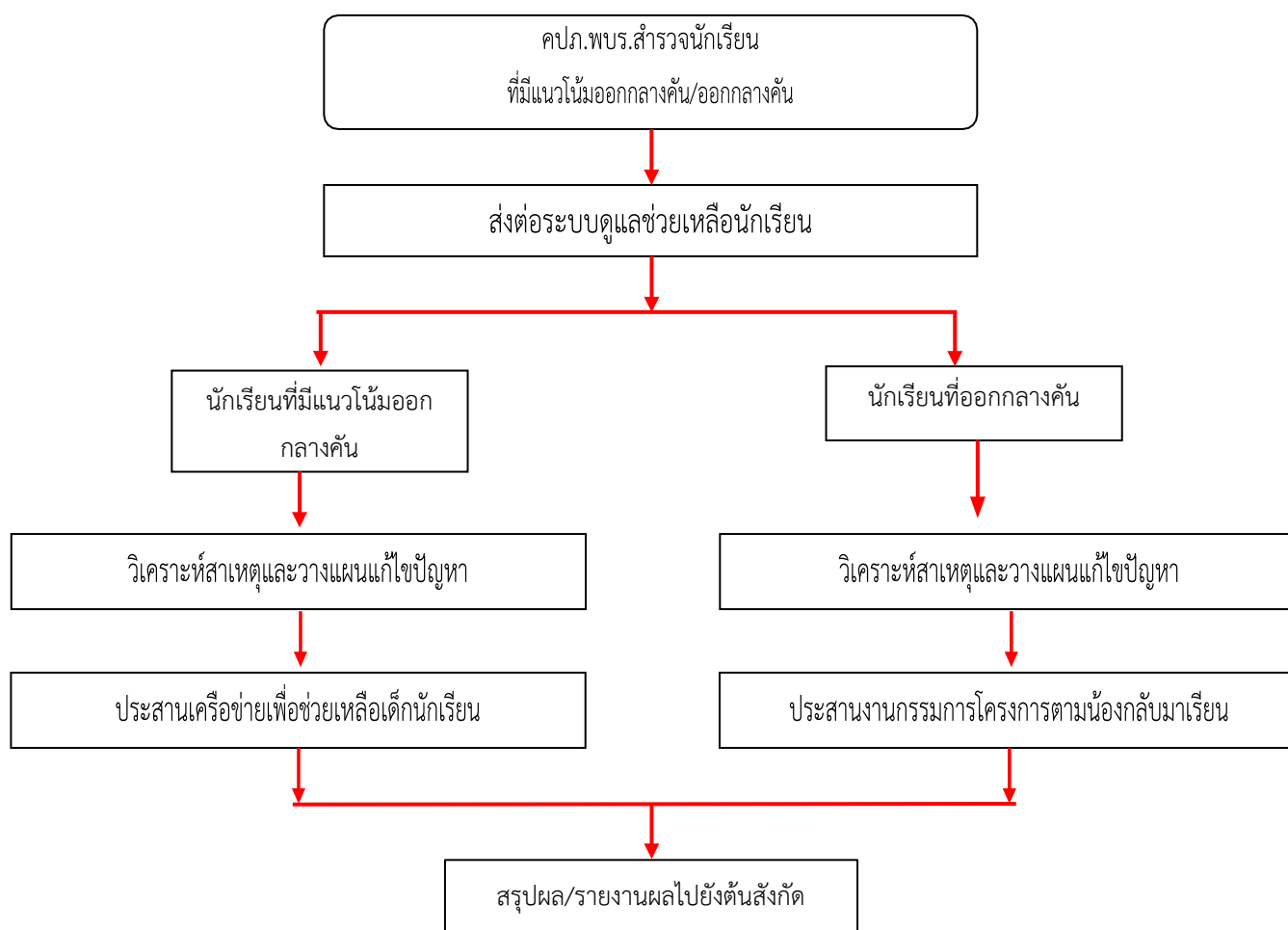
๑. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนรับเรื่องร้องเรียนและตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น

๒. เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าสู่กระบวนการเจรจา และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว

๓. หากการดำเนินการยังไม่ได้ข้อยุติ ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

๔. สถานศึกษาติดตามความคืบหน้าเพื่อหาทางกำหนดมาตรการในการป้องกัน และให้ความช่วยเหลือต่อไป

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน
กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
นักเรียนออกกลางคัน

นักเรียนออกกลางคัน

การออกเรียนกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนหายไปจากระบบสถานศึกษา ขาดการติดต่อกับครูที่ปรึกษา หรือครูผู้สอน จนพ้นสภาพการเป็นนักเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยมีสาเหตุมาจากตัวนักเรียน ครอบครัว สถานศึกษา หลักสูตร สภาพแวดล้อมและสังคม

มาตรการป้องกัน

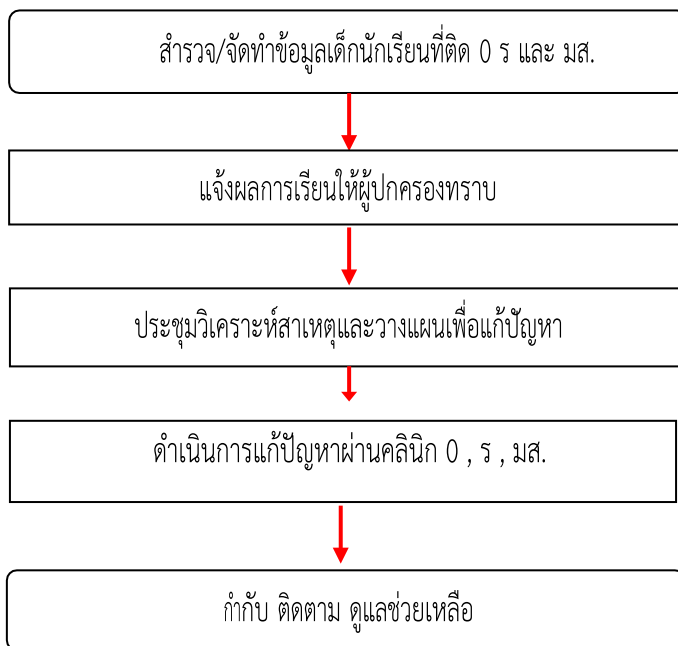
๑. สถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายของ สพฐ. และกระทรวงศึกษาธิการ
๒. สถานศึกษากำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนมาตรการในการป้องกันนักเรียนออกกลางคัน
๓. สถานศึกษาให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และแนวทางดำเนินการในการช่วยเหลือและติดตามนักเรียนมาเรียน
๔. สถานศึกษาดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาและอาจออกเรียนกลางคัน
๕. สถานศึกษาติดตาม ผลการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน

แนวทางการช่วยเหลือ

๑. สืบหาข้อมูลนักเรียนที่มีแนวโน้มออกเรียนกลางคัน และนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน
๒. สังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแยกปัญหาและร่วมหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาแต่ละด้าน
๓. ให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหา และประสานเครือข่าย ผู้นำ/แกนนำชุมชน เพื่อติดตามนักเรียน ให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา
๔. ติดตาม และสรุปผลการช่วยเหลือนักเรียนออกเรียนกลางคัน

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

นักเรียนติด ๐ ร และ มส.

นักเรียนติด 0 ร และ มส. มาตรการป้องกัน

๑. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนศึกษาระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

๒. ประชุมครูผู้สอนเพื่อชี้แจงซักซ้อมความเข้าใจให้ทราบถึงแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและ ประเมินผล การศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. ครูผู้สอนแจ้งระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียน ทราบ

๔. จัดให้มีการสอนปรับพื้นฐานความรู้ สอนซ่อมเสริม และสอบซ่อมให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

แนวทางการช่วยเหลือ

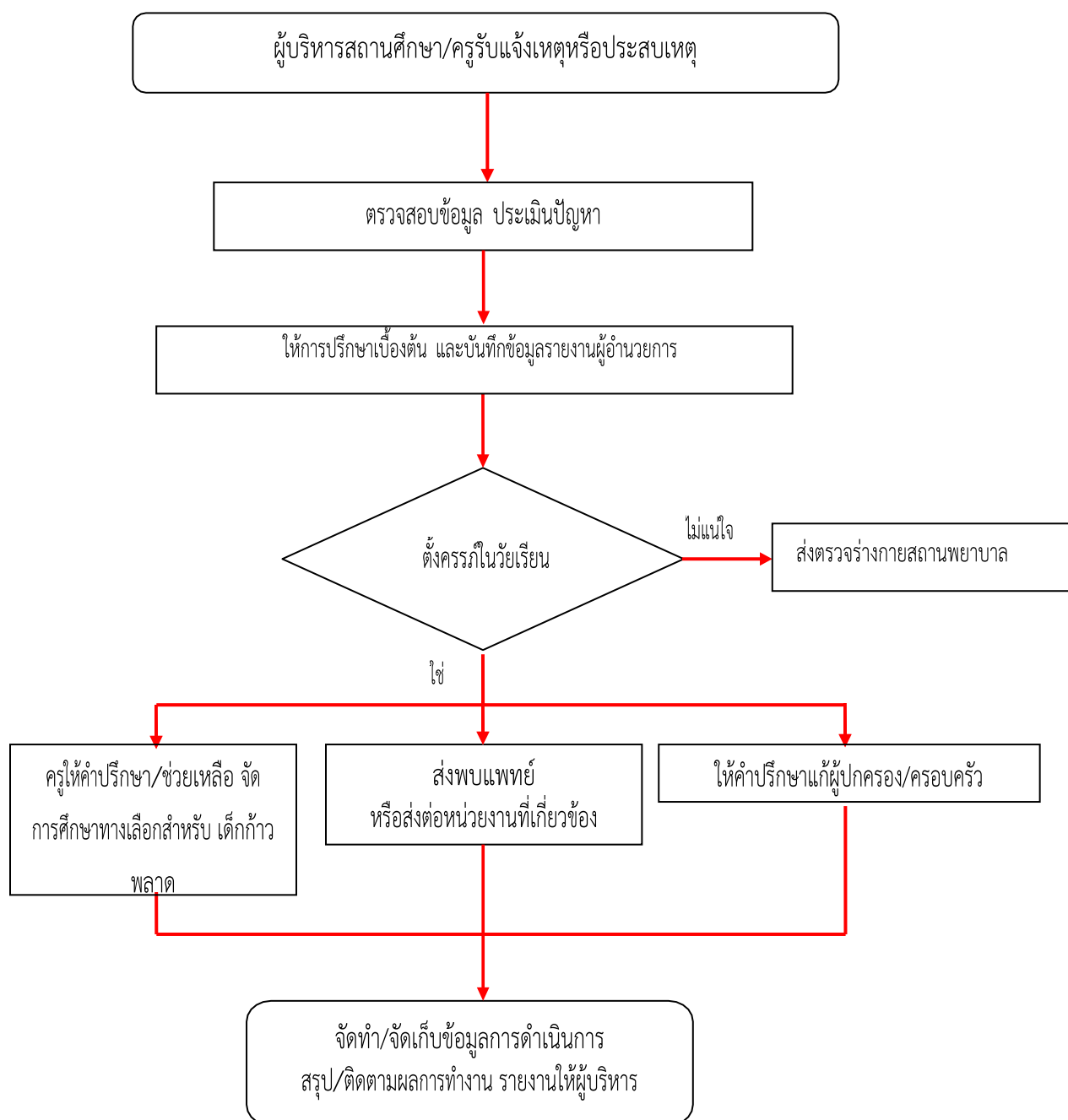
๑. ครูฝ่ายทะเบียนวัดผล สํารวจจัดทำข้อมูลนักเรียนที่ติด 0 ร และ มส. และแจ้งผู้ปกครองให้ รับทราบ ผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๒. ประชุมวิเคราะห์หาสาเหตุ และวางแผนหาแนวทางการแก้ปัญหาให้นักเรียนติด 0 ร และ มส.

๓. ดำเนินการแก้ปัญหาให้นักเรียนติด 0 ร และ มส. ตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลตาม หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยผ่านคลินิก 0 , ร , มส

๔. กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนติด 0 ร และ มส.

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ
ตั้งครรภในวัยเรียน

ตั้งครรภ์ในวัยเรียน หมายถึง นักเรียนที่ตั้งครรภ์ หรือสงสัยว่าตั้งครรภ์ ไม่ได้มีการวางแผนจะให้เกิด โดยมีสาเหตุจากการไม่มีความรู้ขึ้นความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ และการคุมกำเนิด การถูกข่มขืน จน ตั้งครรภ์ตลอดจนความไม่พร้อมในด้านภาวะต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การไม่รับผิดชอบของบิดาเด็กในครรภ์ เป็นต้น

มาตรการป้องกัน

๑. ใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครอง เอาใจใส่นักเรียน อย่างใกล้ชิด และต้องทำงานเป็นทีม
๒. สถานศึกษาสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจแก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนถึงแนวปฏิบัติ ของสถานศึกษาในการป้องกันแก้ไข ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์เบื้องต้น และตั้งครรภ์ในวัยเรียน
๓. จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนทุกคนตามกระบวนการคัดกรองระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งมีรายชื่อนักเรียนที่มีแนวโน้มว่าจะออกกลางคันหรืออยู่ในภาวะเสี่ยงด้านต่าง ๆ โดยแจ้งผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง ให้ทราบ และเฝ้าระวังช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา โดยการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม หากไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ ให้ส่งต่อจะเป็นภายในหรือภายนอกแล้วแต่กรณี
๔. จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ให้กับนักเรียนเรื่องเพศศึกษาตามความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน
๕. ให้สถานศึกษากำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังนักเรียนหญิงและนักเรียนชายกลุ่มเสี่ยง ที่อาจจะมามีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยเน้นการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาเชิงลึก และวิธีการที่หลากหลายทันสมัย

แนวทางการช่วยเหลือ

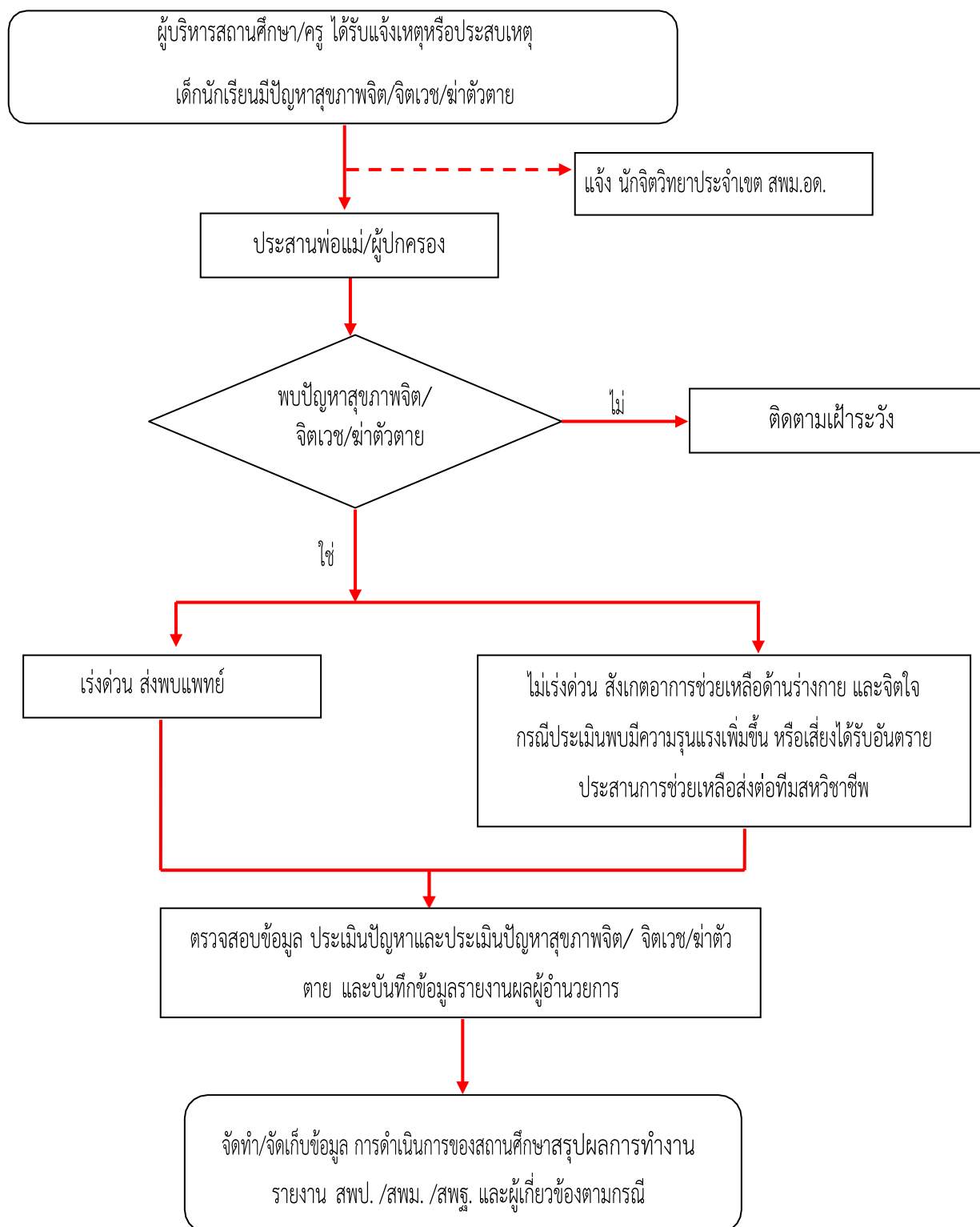
๑. ตรวจสอบข้อมูลนักเรียนโดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๒. ครูให้การแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนในเบื้องต้นทั้งสองฝ่าย และบันทึกข้อมูลตามแบบรายงาน
๓. พานักเรียนตรวจร่างกาย
๔. เชิญผู้ปกครองของคู่กรณีหรือผู้ที่นักเรียนไว้วางใจ ผู้ที่นักเรียนร้องขอมาพูดคุยรับทราบเหตุการณ์ และ ให้คำปรึกษา
๕. จัดผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเกี่ยวข้องกับนักเรียนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ
๖. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการช่วยเหลือ และทีมสหวิชาชีพ เช่น สพท. สำนักงานพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว โรงพยาบาล เป็นต้น
๗. ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ หรือจัดการศึกษาทางเลือก หรือแนวทางในการประกอบอาชีพสำหรับเด็กก้าวพลาด
๘. สถานศึกษาต้องไม่ผลักดันให้นักเรียนออกจากสถานศึกษา หากทางช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม รวดเร็ว และปลอดภัย ทั้งประสานทีมสหวิชาชีพในการช่วยเหลือ/ส่งต่อ
๙. สรุปรายงานผู้บริหารสถานศึกษา

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาล
๒. บ้านพักเด็กและครอบครัว
๓. แนวทางการจัดการศึกษาทางเลือกเพื่อเด็กก้าวพลาด
๔. แนวทางการดูแลห้องไม่พร้อม กระทรวงสาธารณสุข

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ

ภาวะจิตเวช

ภาวะทางจิตเวช หมายถึง ผู้ที่มีการแสดงออกที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านอารมณ์ความคิดหรือพฤติกรรม ซึ่งผู้นั้นต้องได้รับการช่วยเหลือ เพราะถ้าปล่อยไว้อาจเกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นได้

มาตรการป้องกัน

๑. ใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ครูที่ปรึกษาดูแล เอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด จะทำให้มีโอกาสรับรู้ปัญหา

๒. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอนประเมิน และสังเกตนักเรียนในทุกครั้งก่อนการสอน หรือ ทำกิจกรรม

๓. จัดกิจกรรมทักษะชีวิตในสถานศึกษา

๔. พัฒนาครูที่ปรึกษาให้เป็นครูแนะแนว และนักจิตวิทยาประจำชั้นเรียน

๕. การใช้เครื่องมือประเมิน/วัดสุขภาพจิตของนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ ๒ ครั้ง หรือตามความเหมาะสม

แนวทางการช่วยเหลือ

๑. ครูตรวจสอบข้อมูลประวัตินักเรียนโดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูล และจัดเก็บข้อมูล

๒. รายงานผู้บังคับบัญชา ร่วมปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา

๓. ผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเกี่ยวข้องกับนักเรียนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ

๔. เชิญผู้ปกครอง/หรือผู้ที่นักเรียนไว้วางใจ นักเรียนร้องขอมาพูดคุย และให้คำปรึกษา

๕. กรณีนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต จิตเวช ก้าวร้าว ความรุนแรง เสี่ยงต่อการทำร้ายผู้อื่น ทำร้ายตนเอง หรือได้รับอันตราย ประสานทีมสหวิชาชีพเพื่อช่วยเหลือ/ส่งต่อนักเรียน

๖. สรุปรายงานผลการดำเนินการแก่ผู้บริหาร

๗. บันทึกในสมุดหมายเหตุประจำวันของสถานศึกษา

๘. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง ค้ำครอง ช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

ข้อสังเกต

ในการประเมิน ถ้าพบอาการที่อาจเกิดอันตรายแก่ตัวนักเรียน หรือผู้อื่นได้ จะต้องให้การดูแลอย่างใกล้ชิด และเร่งด่วนให้ประสาน การส่งต่อ คือ

๑. ระดับความรู้สึกตัว สับสน งุนงง ไม่ค่อยรู้สึกตัว หรือไม่รู้สึกตัว

๒. ลักษณะที่ปรากฏ มีพฤติกรรมรุนแรง เช่น เอะอะ ก้าวร้าว หรือไม่เป็นมิตร พกอาวุธ แสดงท่าทางต่อสู้ หรือมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา หรือเกือบตลอดเวลา ระมัดระวังตัวมาก หวาดระแวง หรือหวาดกลัว

๓. มีอารมณ์ซึมเศร้าอย่างรุนแรง โดยจะร่วมกับความคิด หรือความพยายามฆ่าตัวตายหรือไม่ก็ตาม) อารมณ์ โกรธ โดยเฉพาะอารมณ์โกรธที่นักเรียนควบคุมไม่ได้

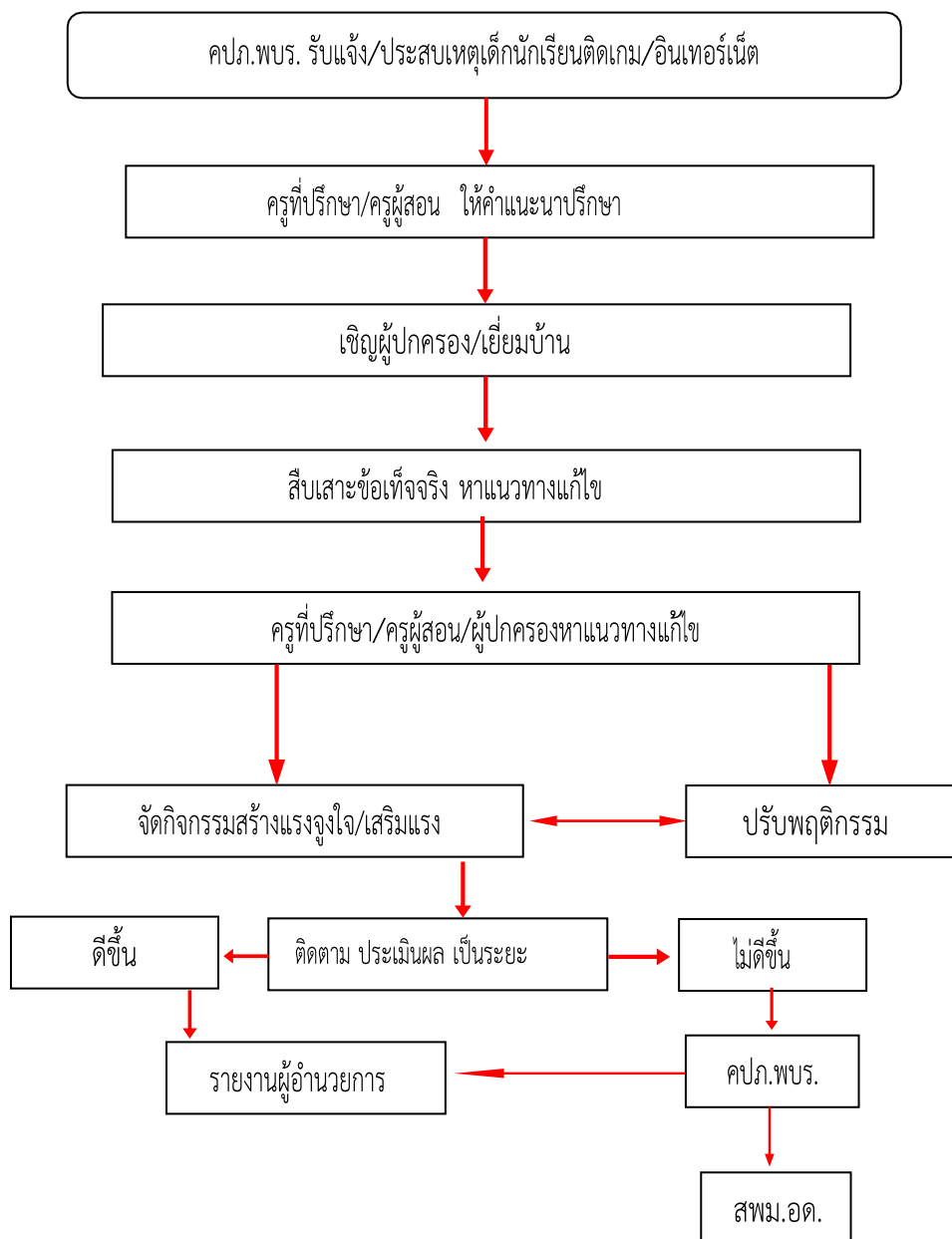
๔. ความคิด มีความคิดจะฆ่าตนเองหรือฆ่าผู้อื่น หวาดระแวงว่าจะมีคนมาทำร้าย ความรู้สึกผิด ความคิดว่า ตนเองไร้ค่า หมดหวัง ขาดที่พึ่ง และโดดเดี่ยว

๕. การรับรู้ (perception) มีประสาทหลอนทางหูเป็นเสียง ต่ำหนิ เสียงด่า เสียงสาปแช่ง เสียงขู่จะทำร้าย หรือเสียงสั่งให้กระทำการผิดกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะให้ทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น เห็นภาพหลอน เช่น ภาพปีศาจมาหลอก หลอนหรือภาพคนถืออาวุธจะทำร้าย รวมทั้งการแปลสิ่งเร้าผิด เช่น เห็นกิ่งไม้ไผ่ กล้วย กล้วยปิ้งกำลังจะกัดตน เป็นต้น

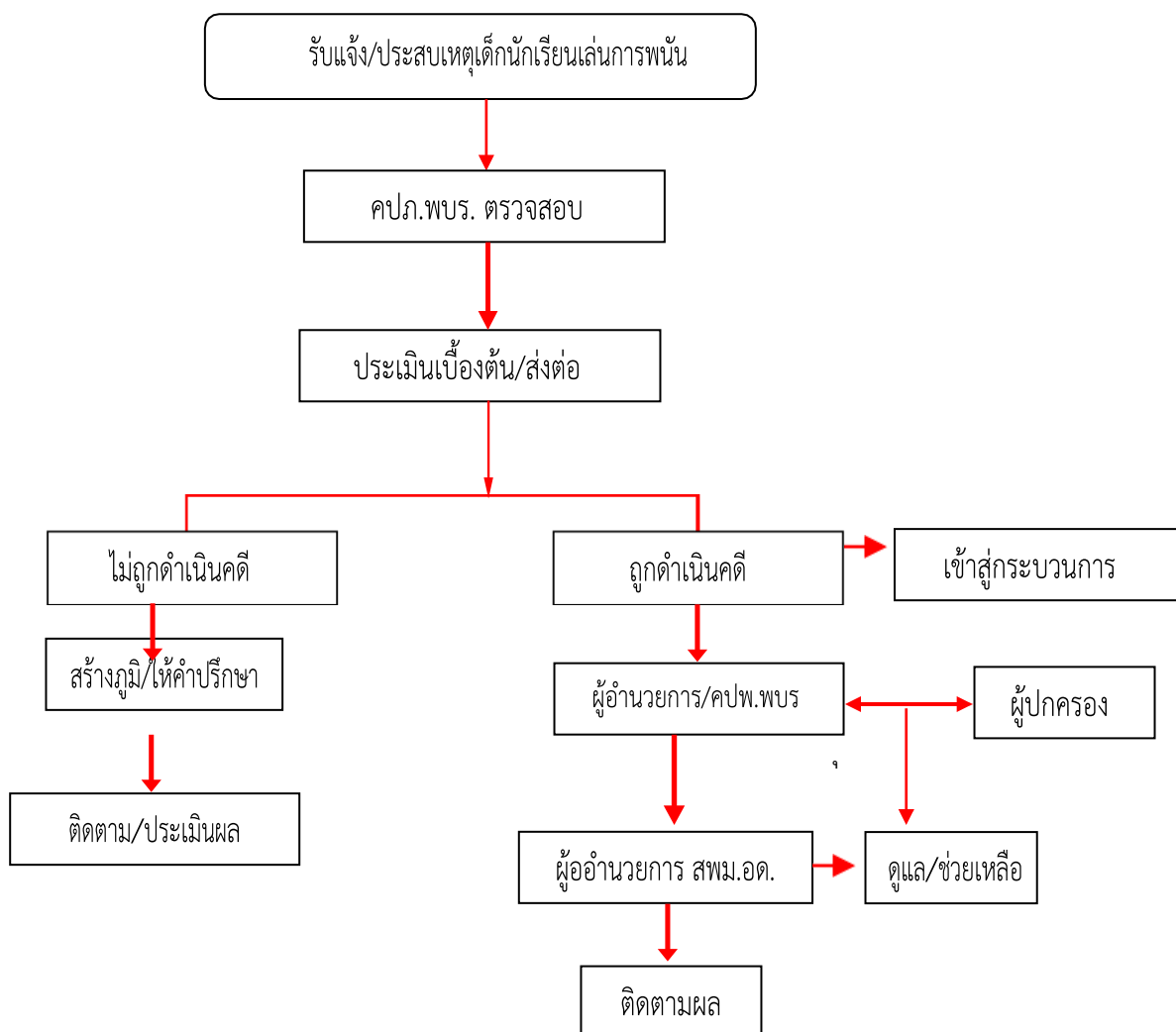
แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาล
๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. สถานีตำรวจในพื้นที่
๔. โรงพยาบาลในพื้นที่
๕. โรงพยาบาลจิตเวชในพื้นที่
๖. นักจิตวิทยาประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
๗. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ
นักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ
นักเรียนเล่นพนัน

นักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ตสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/เล่นพนัน

นักเรียนติดเกม (สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) หมายถึง นักเรียน ที่หมกมุ่นกับการเล่นเกม/หมกมุ่นในการใช้สื่อลามกอนาจาร ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร หรือหมกมุ่น ในกิจกรรมการโอเคผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จนไม่สามารถควบคุมตนเองในเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ได้เล่น จะกระวนกระวายใจมาก บางคนเล่นข้ามวันข้ามคืน จนส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียน ทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของพลเมืองในสังคม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก กฎกระทรวงประกอบพระราชบัญญัติ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

นักเรียนเล่นพนัน หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมั่วสุม ในวงการ พนัน ประพฤติตนไม่สมควรกับสภาพการเป็นนักเรียน มีพฤติกรรมการเล่นเอาเงิน และสิ่งของมีค่า ด้วยการเสี่ยงโชค หรือใช้ความสามารถโดยคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และฝีมือ รวมทั้งเสี่ยง โขด ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมเล่นการพนันจนติดเป็นนิสัย จะส่งผลให้นักเรียนขาดความซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบต่อ ตนเอง ครอบครัว และสังคม

มาตรการป้องกัน

๑. สถานศึกษากำหนดมาตรการป้องกัน โดยจัดทำระเบียบสถานศึกษา ว่าด้วยความประพฤตินักเรียน เพื่อให้ เป็นไปตามกฎกระทรวงที่กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. สถานศึกษากำหนดมาตรการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันกลุ่มเสี่ยง ให้ความรู้ ความเข้าใจ ทราบถึงประโยชน์และโทษของการเล่นเกม การใช้สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยส่งเสริมการจัด อบรม จัดกิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และสังคม จัดค่ายกิจกรรม จัดโครงการหยุดการพนัน เปิดโอกาส ให้นักเรียนได้ค้นพบ และแสดงศักยภาพเชิงบวก กิจกรรมจิตอาสา สร้างพื้นที่สร้างสรรค์ ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตาม ความถนัด และความสนใจสนใจ เป็นการป้องกันมิให้เกิดนักพนันหน้าใหม่ และส่งเสริมให้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวสร้าง ให้นักเรียนห่างไกลการพนัน ห่างไกลการติดเกม เป็นต้น

๓. สถานศึกษากำหนดมาตรการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการสร้างความเข้มแข็งให้ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พร้อมเร่งรัดพัฒนาครู ประจำชั้น ให้สามารถทำหน้าที่ได้ทั้งครูปกครองและครูแนะแนว เพื่อช่วยเหลือ สร้างเจตคติที่ดีในการปรับพฤติกรรม ของนักเรียนในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลทางด้านวิชาการ อาจมอบหมายงานให้นักเรียนได้ใช้ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่ท้าทาย เสริมสร้างความรู้สึกรักคุณค่าในตนเอง รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียน

๔. สถานศึกษากำหนดมาตรการเฝ้าระวัง ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองช่วยดูแลนักเรียนเรื่องการ เล่นเกม/ สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์/เล่นพนัน สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการกำกับดูแล ติดตาม พฤติกรรมของนักเรียน ขณะใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลทางด้าน วิชาการ

๕. มาตรการเฝ้าระวังโดยสถานศึกษาสร้างภาคีเครือข่ายในรูปแบบ สหวิชาชีพในระดับสถานศึกษา ร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วมกันเฝ้าระวัง และ ขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายช่วยดูแลนักเรียนในด้านการพัฒนาทักษะชีวิต วิชาชีพ การสืบค้นข้อมูลในระบบ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการดูกีฬาผ่านเครือข่ายออนไลน์ เพื่อป้องกันการเล่นการพนันในระบบกีฬา เป็นต้น

แนวทางการช่วยเหลือ

๑. เร่งรัดพัฒนานักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา ให้ความรู้ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว ในการเป็นผู้ให้คำแนะนำ คำปรึกษาวิธีการใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาหาแหล่งเรียนรู้ โดยให้สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต มานำเสนอเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสนใจในด้านอื่น ๆ จะได้ไม่มัวเล่นเกมเพียงอย่างเดียว

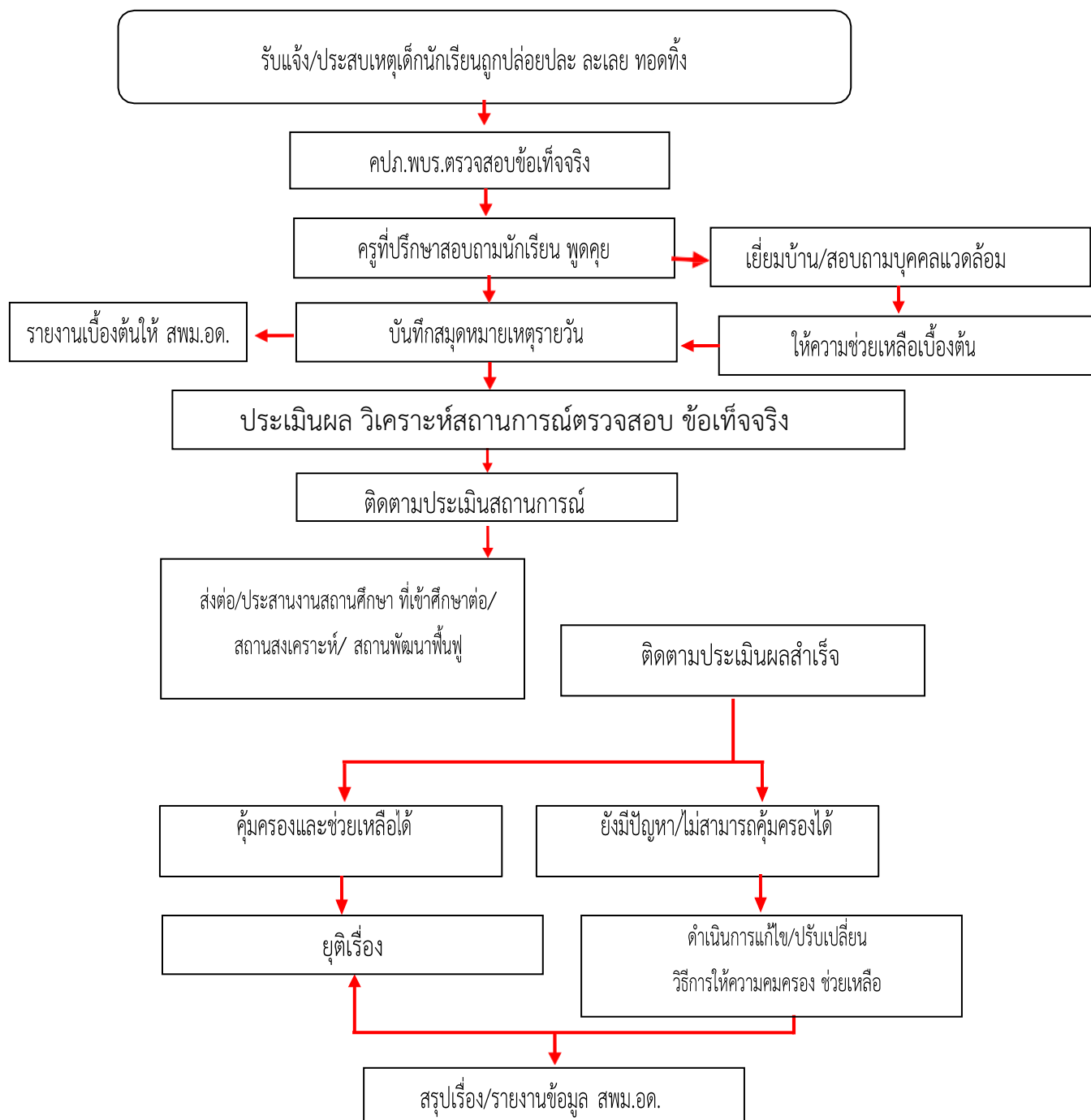
๒. เน้นการประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง พบปะพูดคุย เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหา หรือใช้วิธีการเยี่ยมบ้าน เพื่อสืบเสาะหาข้อเท็จจริง หาแนวทางการแก้ไข เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง และสถานศึกษาปรับพฤติกรรม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ และการเสริมแรงอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง

๓. กำหนดรูปแบบและวิธีการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยเน้นการปรับพฤติกรรม แบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างสม่ำเสมอ และมีการติดตามประเมินผลพฤติกรรมเป็นระยะ หากพบว่านักเรียนยังมี พฤติกรรมติดเกม/ติดสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/เล่นพนัน ให้สถานศึกษาประสาน ความร่วมมือกับทีมสหวิชาชีพให้ความช่วยเหลือต่อไป

๔. สถานศึกษาจัดทำระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยความประพฤตินักเรียนเพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อการเน้นภารกิจ เช่น หากพบว่านักเรียนยังไม่ปรับ พฤติกรรมติดเกม/ติดสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์/เล่นพนัน ให้สถานศึกษาประสานทีมสหวิชาชีพให้ความช่วยเหลือ ต่อไป

๕. เร่งรัดจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนระดับสถานศึกษา โดยผู้อำนวยการสถานศึกษา กำหนดนโยบาย ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีกรอบทิศทางการดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกัน

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ
นักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง

นักเรียนถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง

จากสภาพสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร และท่ามกลางกระแส เศรษฐกิจสังคมที่มุ่งพัฒนาบ้านเมือง ทำให้ขาดการดูแลส่งผลกระทบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว และสังคม ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน นักเรียนถูกทอดทิ้งหรือปล่อยปละละเลย ปล่อยให้คนแก่ หรือเครือญาติคอย ดูแล รวมไปถึงนักเรียนที่ถูกปล่อยทิ้งให้มีชีวิตอยู่ตามลำพังหรือบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ไม่ให้ ความสำคัญเพิกเฉย ไม่สนใจ ก่อให้เกิดปัญหากับนักเรียน ปัญหาของสังคม นักเรียนมีสภาพชีวิตอยู่ท่ามกลางความ สับสนกลายเป็นการทารุณกรรมที่นำไปสู่การทารุณในรูปแบบอื่นได้อีก เช่น การลักพาตัวเด็ก การใช้แรงงานเด็ก การค้าประเวณี เป็นต้น

ดังนั้น ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนจำเป็นต้องมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมดูแลและช่วยเหลือ ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการเยี่ยมบ้าน การคัดกรอง การป้องกัน การแก้ปัญหา การให้คำปรึกษา และการส่งเสริมพัฒนานักเรียนด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่ จะช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณภาพและมีภูมิคุ้มกัน การดำเนินชีวิตของนักเรียนจะต้องมีความสามารถ ในการ ปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม การเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจที่เหมาะสม และสามารถอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัย รวมทั้งหน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญของปัญหา และร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

มาตรการป้องกัน

๑. ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการเยี่ยมบ้าน การคัดกรอง การป้องกัน การแก้ปัญหา และการให้ คำปรึกษา

๒. ผู้บริหารสถานศึกษา นิเทศ กำกับ และติดตาม ให้ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน หมั่นสังเกตพฤติกรรม และสภาพ ร่างกายนักเรียนทุกครั้งก่อนทำการสอน

๓. การส่งเสริมพัฒนานักเรียนด้านความสามารถตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียน ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณภาพ มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต มีความสามารถในการ ปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง มีการตัดสินใจที่เหมาะสม และสามารถอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัย

๔. หน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญกับปัญหา และร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

แนวทางการช่วยเหลือ

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา รับแจ้งเหตุหรือประสบเหตุ หรือนักเรียนมาบันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริงและ บันทึกข้อมูลโดยละเอียด

๒. จัดทำบันทึกรับแจ้งเหตุพร้อมประวัติและภาพถ่ายนักเรียน

๓. แต่งตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยไปเยี่ยมบ้านนักเรียน สอบถามบุคคลแวดล้อม เช่น เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องของนักเรียน หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่

๔. รายงาน สพม.อด. ทีมสหวิชาชีพ และเจ้าพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก

พ.ศ. ๒๕๕๖

๕. ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ได้แก่ เงินทุนการศึกษา ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต พื้นฟูสภาพจิตใจ เป็นต้น

๖. เมื่อสถานการณ์นักเรียนดีขึ้น สถานศึกษาต้องดำเนินการ ป้องกัน และพัฒนาในสภาพปัญหาต่อไป เช่น การกำหนดหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายชุมชนในการช่วยเหลือ หรือแจ้งเบาะแสเบื้องต้นในการร่วมกันป้องกัน ปัญหา

แหล่งช่วยเหลือ

๑. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. ๑๓๐๐

๒. สถานพยาบาล

๓. สถานีตำรวจ

๔. องค์กรเพื่อการกุศล

๕. บ้านพักเด็กและครอบครัว เพิ่มโครงการมอบบ้านให้กับนักเรียนตามโครงการจิตอาสาเราทำดีด้วย

หัวใจ ของ สพฐ.

๖. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๗. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์

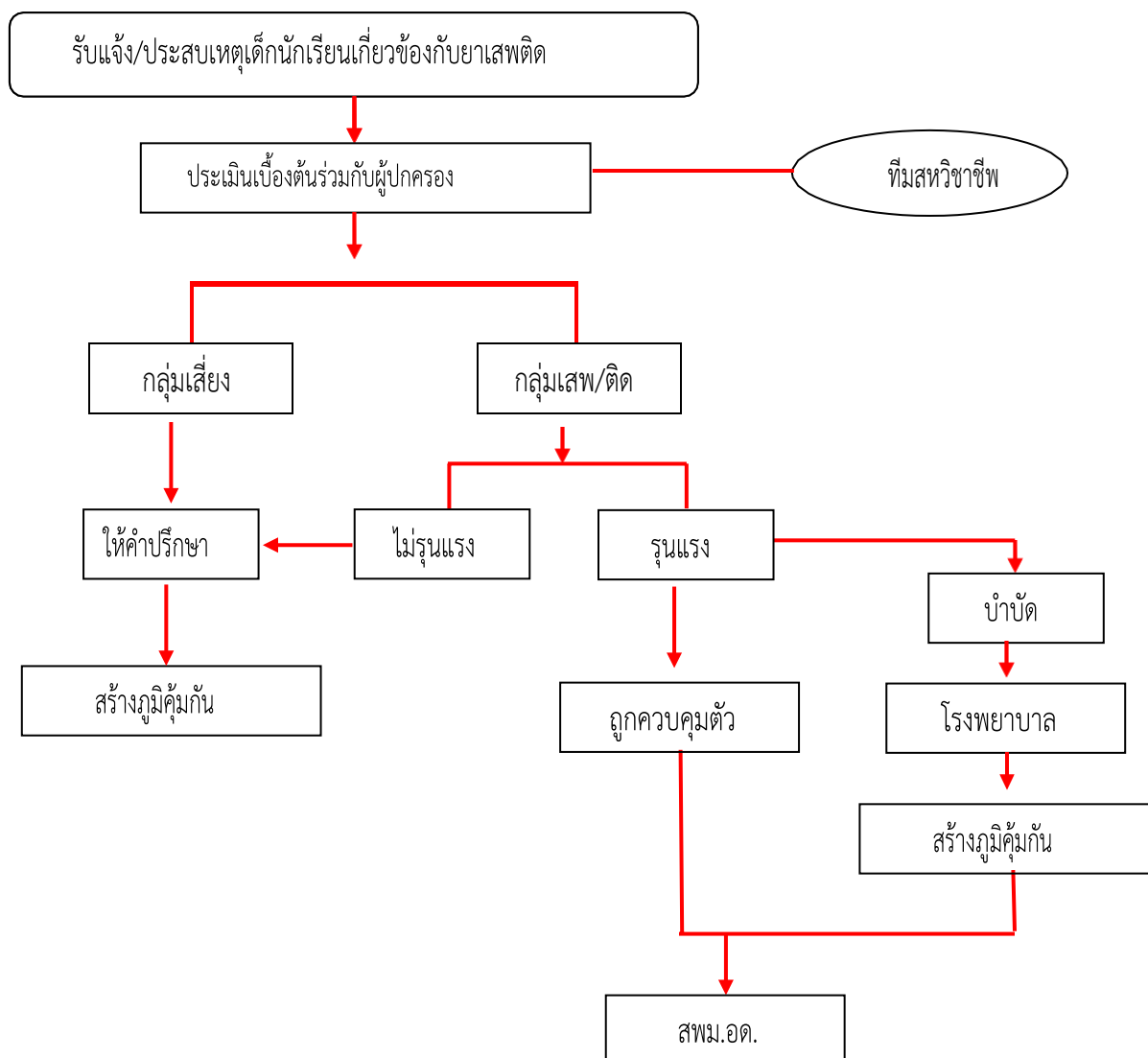
๘. ศึกษาสงเคราะห์

๙. ศูนย์การศึกษาพิเศษ

๑๐. ศูนย์ดำรงธรรม

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ

ยาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น หรือวัตถุใด เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะ สำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจ อย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

มาตรการป้องกัน

๑. เสริมสร้างภูมิคุ้มกันและทักษะชีวิตให้นักเรียน
๒. จัดกิจกรรมการป้องกัน ฝ่าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
๓. พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็ง
๔. การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ควรให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมใน การดำเนินงาน โดยมีครูเป็นผู้คอยให้การสนับสนุน ให้คำแนะนำและดูแล
๕. สถานศึกษาต้องดำเนินการตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ของกระทรวง ศึกษาธิการ และนโยบายของ สพฐ.
๖. สร้างเครือข่ายภายนอกในการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหา เช่น โครงการ ๑ โรงเรียน ๑ ตำรวจ และ โครงการตาสับปะรด เป็นต้น
๗. จัดตั้งชมรมศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น TO BE NUMBER ONE และเพื่อนช่วยเพื่อน
๘. ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
๙. จัดตั้งครูเวรประจำวันเดินตรวจพื้นที่เสี่ยงภายในบริเวณโรงเรียน

แนวทางการช่วยเหลือ

๑. ครูที่ปรึกษาคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล การเยี่ยมบ้าน และการคัดกรองนักเรียน ออกมา ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และกลุ่มค้า
๒. พบนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และมียาเสพติดไว้ในครอบครองให้ดำเนินการ ดังนี้
 - ๒.๑ ติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกัน
 - ๒.๒ ดำเนินการตามแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสพ โดยเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา
 - ๒.๓ ติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรายงานผล การดำเนินการให้ผู้บริหารสถานศึกษา รับทราบ

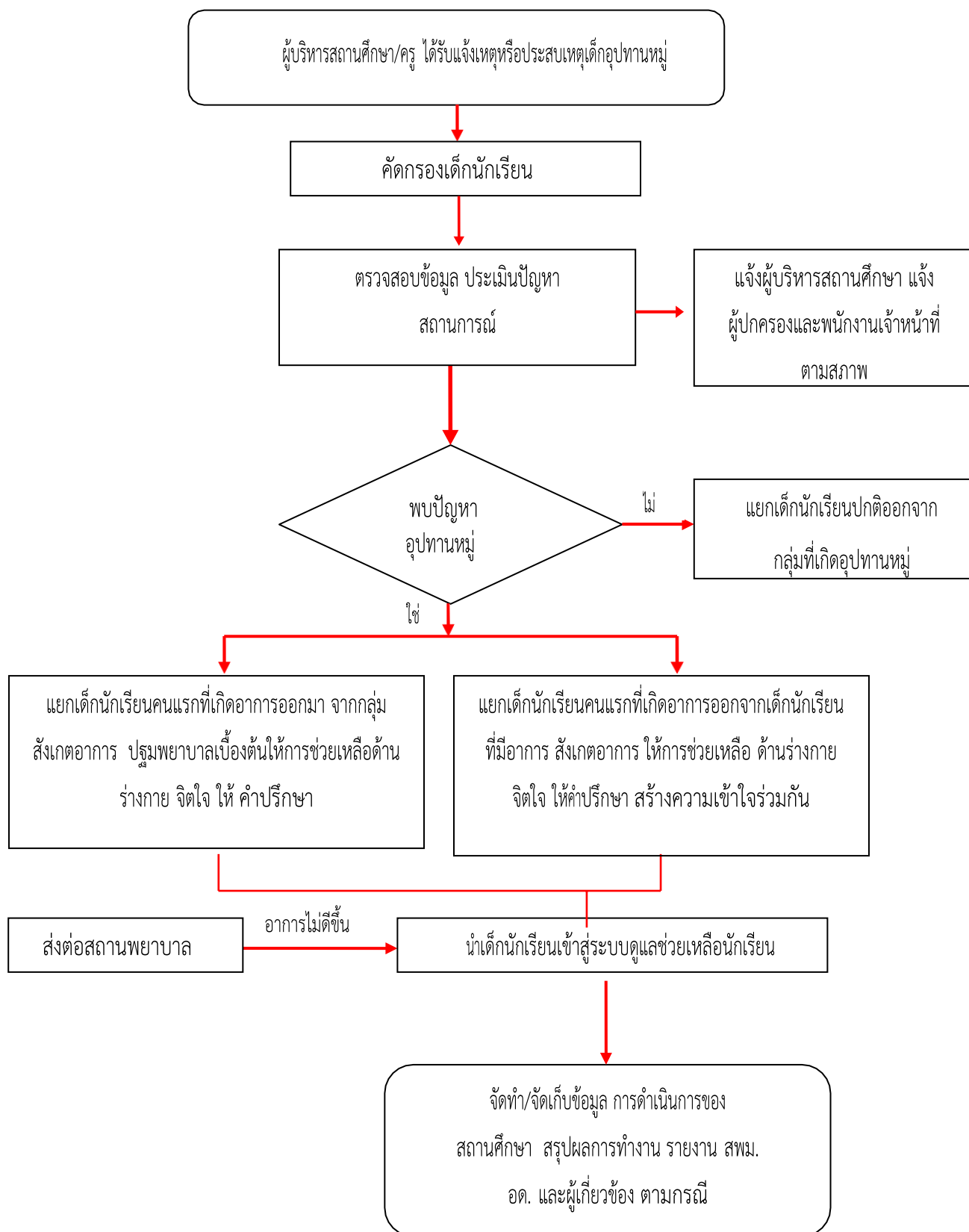
๒.๔ สถานศึกษารายงาน สพม.อด.

๓. กรณีพบว่านักเรียนเป็นผู้ค้าให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมาย
๔. กรณีนักเรียนถูกควบคุมตัวหรือเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ให้สถานศึกษาดำเนินการออกหนังสือรับรอง การเป็นนักเรียนเพื่อเป็นหลักฐานประกอบ

แหล่งช่วยเหลือ

๑. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. ๑๓๐๐
๒. ศูนย์ฉุกเฉินโทร. ๑๖๖๙
๓. สถานพยาบาล
๔. สถานีตำรวจ
๕. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
๖. ปปส.

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ
อุปทานหมู่

อุปทานหมู่ เป็นปรากฏการณ์ซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไปที่มีความเชื่อร่วมกัน และมีการแสดงออกอาการทางร่างกายกลุ่มนักเรียนที่มักพบอาการ มักพบในนักเรียนเพศหญิงมากกว่านักเรียนเพศชาย มักเกิดกับบุคคลที่มี สภาพจิตใจไม่มั่นคง เกิดการคล้อยตามได้ง่าย

สาเหตุการเกิดอาการ อาการอุปทานหมู่ มักมีสาเหตุเกิดจากความรู้สึกคิดภายในจิตใจ เป็นการแสดงออก ทางภาวะความเครียด อาจเกิดจากผลกระทบจากภูมิหลัง สภาพครอบครัว อาการหวาดกลัวบางสิ่ง วิตกกังวล รู้สึกตื่นเต้นต่อเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ได้เห็น ได้ยิน และได้ฟังที่มีต่อสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

ลักษณะอาการ ปวดศีรษะ มึนงงศีรษะ คลื่นไส้ ปวดท้อง เกร็งท้อง อ่อนเพลีย ง่วง เจ็บปวดในคอ หายใจลำบาก หรือหายใจหอบเร็ว (Hyperventilation or Difficulty Breathing) ชักเกร็งตัว เป็นลม หมดสติ อาการเหล่านี้คงอยู่เพียงชั่วคราว มีการแพร่กระจายอาการไปสู่คนอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน และมีการฟื้นตัวเร็ว กลับมาเป็นปกติซึ่งเมื่อตรวจทางการแพทย์แล้วไม่พบว่า มีสาเหตุมาจากโรคทางกาย

วิธีดูแลเบื้องต้น คือ แยกนักเรียนคนแรกที่แสดงอาการอุปทานหมู่ออกจากกลุ่ม และควรแยกนักเรียนที่มีอาการทุกคนออกจากกัน โดยการจัดให้นักเรียนอยู่ในห้องที่สงบ เพื่อระงับอาการที่เกิดจากสติอารมณ์ วิธีดูแลตาม อาการนักเรียน แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มอาการไม่ร้ายแรง ครูประเมินอาการนักเรียนเบื้องต้น รักษาตามอาการ โดยทำให้ร่างกาย ผ่อนคลาย ได้พักผ่อนสักพัก ให้อาการจะดีขึ้นตามลำดับ

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มอาการร้ายแรง หากพบว่า นักเรียนได้รับบาดเจ็บ มีการทำร้ายร่างกาย ให้ครูทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้น แล้วรีบนำส่งแพทย์ทันที

ข้อพึงสังเกต หากสังเกตว่า นักเรียนมีอาการหายใจเร็วผิดปกติ ให้ครูรักษาด้วยการใช้ถุงกระดาษครอบหน้า เพื่อให้ นักเรียนหายใจเอาคาร์บอนไดออกไซด์เข้าไป จะช่วยทุเลาอาการลงได้ตามลำดับ

วิธีดูแลหลังอาการยุติ ในการปฐมพยาบาลและประเมินอาการ เมื่อนักเรียนมีอาการดีขึ้นจนเป็นปกติ หากแต่ เข้ากลุ่มอาจเกิดอาการซ้ำได้อีก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อยังคงมีอยู่ ดังนั้นการประเมินสภาพจิตใจ ร่วมกับ สภาพแวดล้อม หรือพูดคุยโดยใช้กระบวนการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม (การรักษาด้วยจิตบำบัด) จะช่วยคลายความกังวลหรือความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอาการซ้ำ อาจทำได้โดยให้นักเรียนหยุด เรียนชั่วคราว โดยเฉพาะนักเรียนที่แสดงอาการคนแรก ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและแสดงอาการร่วมต่อผู้อื่น

มาตรการป้องกัน

๑. ครูที่ปรึกษา/ครูประจำวิชา/ครูผู้ดูแลนักเรียน ศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยเครื่องมือคัดกรองนักเรียน เช่น แบบประเมิน SDQ แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) แบบสำรวจความเครียด แบบสังเกต พฤติกรรม เป็นต้น ประกอบกับทำงานร่วมกับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยทำการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อประเมินพฤติกรรม ศึกษาภูมิหลังนักเรียน และร่วมพูดคุยกับผู้ปกครอง เพื่อร่วมดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด

๒. บทบาทครูแนะแนว ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยกระบวนการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และ รายกลุ่ม เพื่อตรวจสอบสภาพจิตใจเบื้องต้นของนักเรียน และเร่งรัดให้ความรู้ครูในโรงเรียนเกี่ยวกับวิธี

ดูแลสภาวะทางจิตเบื้องต้น ให้เป็นนักจิตวิทยาโรงเรียนที่ดี

๓. ครูแนะน่านำกระบวนการรูปแบบ YC เพื่อนที่ปรึกษา ในการเข้าช่วยเหลือนักเรียน ร่วมพูดคุยกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด

๔. สถานศึกษาเผยแพร่ให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง โดยการจัดโครงการ/กิจกรรมตาม ความเหมาะสม ทำงานร่วมกับสวิชาชีพ เช่น นักจิตวิทยาคลินิก ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมีส่วนร่วมใน การสร้างความเชื่อที่ถูกต้อง การอุปทานหมู่ให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี เสริมสร้างเจตคติที่ดี ให้นักเรียนมีการตระหนักรู้ ยอมรับนับถือตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง

๕. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูประจำวิชา ครูที่ปรึกษาหมั่นสังเกตสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียน ในทุกครั้ง ก่อนการสอนหรือทำกิจกรรม

แนวทางการช่วยเหลือ

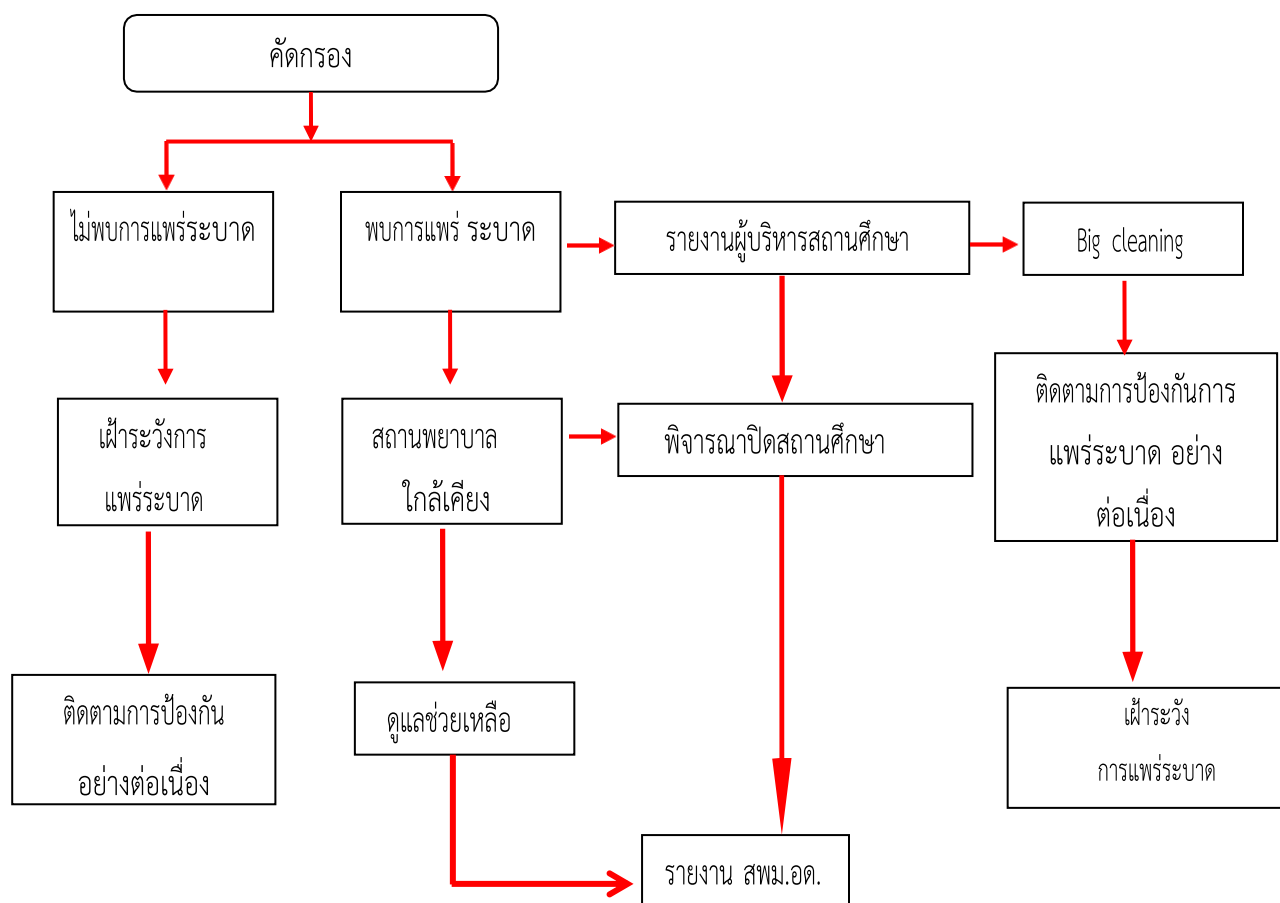
๑. ครูตรวจสอบข้อมูลประวัตินักเรียนโดยใช้กระบวนการช่วยเหลือนักเรียน
๒. แยกนักเรียนคนแรกที่เกิดอาการออกจากกลุ่ม
๓. ปฐมพยาบาลนักเรียนทุกคนที่เกิดอาการ และประเมินอาการ
๔. ผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเกี่ยวข้องกับนักเรียนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ
๕. เพื่อประสานการส่งต่อช่วยเหลือแก่นักเรียน
๖. สรุปรายงานผลการดำเนินการแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
๗. ในรายชื่อเร่งด่วนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาล สพม.อด. เป็นต้น
๘. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน

ต่อไป

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาล
๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. ศูนย์ป้องกันการฆ่าตัวตายระดับชาติ
๔. มูลนิธิแพथูเฮลท์
๕. สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์
๖. กรมสุขภาพจิต

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ
โรคติดต่อในสถานศึกษา

โรคติดต่อ คือ โรคที่สามารถถ่ายทอดติดต่อกันได้ระหว่างบุคคล โดยมีเชื้อโรคต่าง ๆ เป็นสาเหตุของโรคและ ถึงแม้ว่าเชื้อโรคจะเป็นตัวก่อเหตุ แต่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของมนุษย์ก็เป็นปัจจัยร่วม ที่สำคัญที่จะทำให้เกิด โรคติดต่อนั้น ๆ กรมอนามัยได้รวบรวมนิยามของโรคติดต่อ จากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ และประกาศ กระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ หมายถึง โรคซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศให้เป็นโรคติดต่อ สำหรับทั่วประเทศหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเฉพาะในเขต ของตนประกาศ ให้เป็นโรคติดต่อในกรณีที่ต้องตรวจพบหรือมีเหตุสงสัยว่าโรคใดโรคหนึ่ง เป็นโรคซึ่งอาจติดต่อแพร่ระบาด เป็นอันตรายแก่ประชาชนได้

มาตรการป้องกัน

การตรวจร่างกายนักเรียนก่อนรับเข้าเรียน ซึ่งนักเรียนทุกคน แบนผลเอกสารการตรวจสุขภาพ (ระเบียนสุขภาพ) จากโรงเรียนเก่า

๑. ควรได้รับการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละครั้งโดยหน่วยงานสาธารณสุข หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักเรียนที่มีโรคประจำตัวควรได้รับการดูแลจากแพทย์อย่างใกล้ชิด และควรมีสมุดบันทึกประวัติการตรวจสุขภาพ ประจำตัวทุกคน

๒. ครู บุคลากรและเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนในสถานศึกษา ผู้ประกอบการอาหารผู้ขายอาหาร ฯลฯ ควรได้รับ การตรวจสุขภาพจากแพทย์อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๓. สถานศึกษาต้องมีการจัดการสุขาภิบาลสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ โดยปฏิบัติตามหลัก สุขาภิบาลสถานศึกษา (รายละเอียดคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖ หน้า ๙๙ - ๑๐๗)

๔. สถานศึกษามีการให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ผ่านช่องทางต่าง ๆ แก่ ครู บุคลากร และนักเรียน ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อโดยตรง รวมถึงการขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ มาเป็นวิทยากร หรือแจ้งข้อมูลข่าวสารในรูปแบบสื่อต่าง ๆ ให้กับนักเรียนตามโอกาส ที่เหมาะสม

แนวทางการช่วยเหลือ

๑. คัดกรองนักเรียน แยกนักเรียนที่ป่วยออก
๒. ส่งต่อสถานพยาบาลใกล้เคียง หรือโทรศัพท์แจ้งศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. รายงานผู้บังคับบัญชา โดยใช้ช่องทางการสื่อสารที่รวดเร็วที่สุด
๔. แจ้งบิดา มารดา ญาติ และผู้ปกครองทราบ
๕. กรณีเป็นโรคติดต่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณา ปิดสถานศึกษา โดยคำแนะนำจากสถานพยาบาล ในพื้นที่

๖. รายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุดรธานี

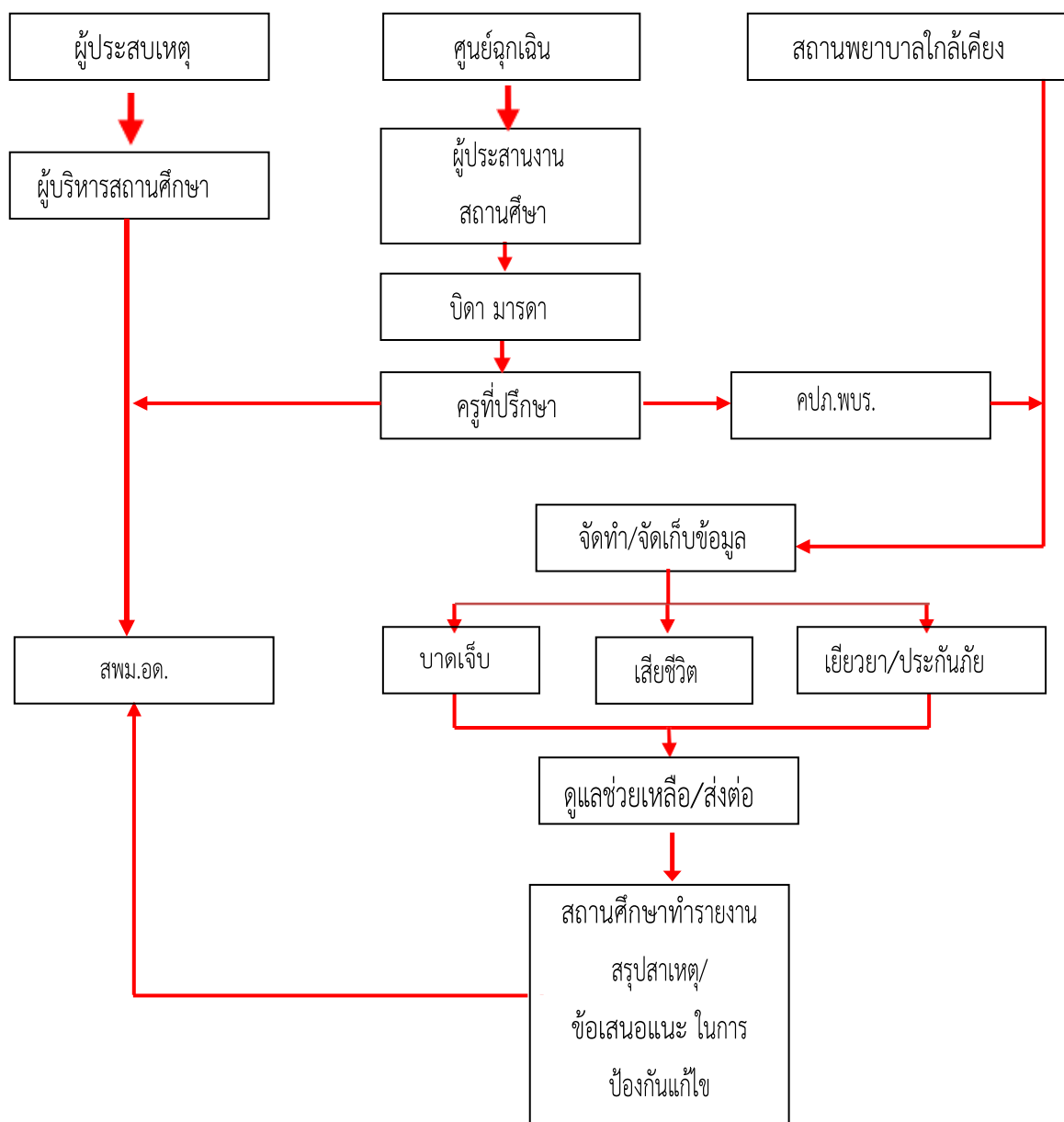
๗. ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรค โดยประสานกับสาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
๘. ติดตามผล ข้อมูลข่าวสาร เฝ้าระวังการระบาดของโรคติดต่อ และป้องกันการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาลใกล้เคียง
๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. ที่ว่าการอำเภอ
๔. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ

อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา

อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา

อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันโดยไม่ได้ตั้งใจ ทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อสุขภาพชีวิตและทรัพย์สินของนักเรียน หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อสถานศึกษา เช่น อุบัติเหตุกับรถนักเรียน รถทัศนศึกษา รถทัศนจร รถรับส่งนักเรียน รถโรงเรียนรถส่วนบุคคลของครูที่พานักเรียน ไปทำกิจกรรม (รายละเอียดคู่มือแนวทางการปฏิบัติมาตรการการรักษาความปลอดภัย ของสถานศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖ หน้า ๓๔ - ๕๑)

มาตรการป้องกัน

ปฏิบัติตามประกาศระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๒

แนวทางการช่วยเหลือ

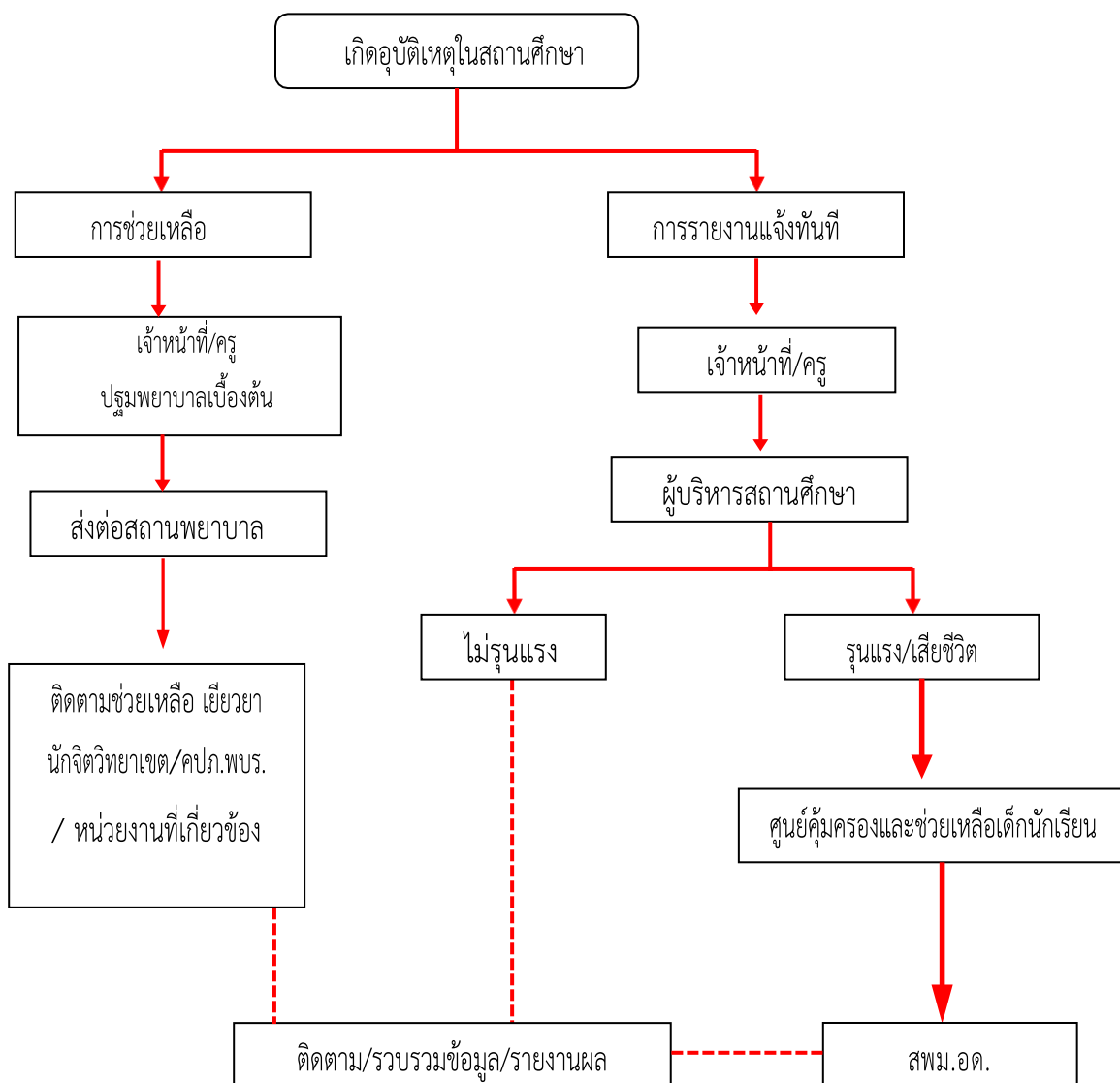
๑. แจ้งศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ
๒. แจ้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง หรือผู้อนุญาตให้นักเรียนไปนอกสถานศึกษาทราบ
๓. แจ้ง สพม.อด. ทราบเป็นการเบื้องต้นทันที
๔. แจ้งทะเบียนรถประเภทรถที่ประสบอุบัติเหตุ เพื่อสถานพยาบาลจะได้ดำเนินการค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลจาก พ.ร.บ. คຸ້ມຄອງຜູ້ປະສົມຍາຈາກຣດ โดยผู้ปกครองนักเรียนไม่ต้องสำรองจ่าย
๕. จัดหาผู้ดูแลประสานงานติดตามอาการของนักเรียน และติดตามเรื่องการประกันภัย
๖. แจ้งความลงบันทึกประจำวันต่อเจ้าพนักงานไว้เป็นหลักฐานในการเรียกร้องสินไหมทดแทน
๗. กรณีที่นักเรียนทำประกันอุบัติเหตุกับบริษัทประกันภัย ให้ดำเนินการเรียกค่าเสียหายและค่าสินไหมทดแทน หากมีปัญหาให้ติดต่อประสานกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
๘. กรณีนักเรียนเสียชีวิตให้ติดต่อขอรับใบรับรองของการเสียชีวิตจากสถานพยาบาลในพื้นที่

แหล่งช่วยเหลือ

๑. ศูนย์ฉุกเฉินโทร. ๑๖๖๙
๒. สถานพยาบาล
๓. เจ้าหน้าที่ตำรวจ
๔. สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่นๆ

อุบัติเหตุในสถานศึกษา

อุบัติเหตุในสถานศึกษา

อุบัติเหตุในสถานศึกษา หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาโดยฉับพลันซึ่งไม่คาดคิดมาก่อนอันเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือการกระทำของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งร่างกาย และทรัพย์สิน โดยมีสถานการณ์เสี่ยงจากสภาพแวดล้อม ขาดความระมัดระวัง หรือการเรียนการสอน

มาตรการป้องกัน

๑. สร้างความตระหนักและให้ความรู้ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน
๒. ตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้งานของอาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
๓. สำรวจจุดเสี่ยงภายในและรอบบริเวณสถานศึกษา
๔. จัดระบบการเฝ้าระวัง เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดในบริเวณจุดเสี่ยง เป็นต้น
๕. เตรียมบุคลากรและอุปกรณ์เครื่องมือการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
๖. จัดให้มีการทำประกันภัยอุบัติเหตุสำหรับนักเรียน ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ใน

สถานศึกษา

๗. จัดระบบการรายงานเหตุไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง หรือศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙

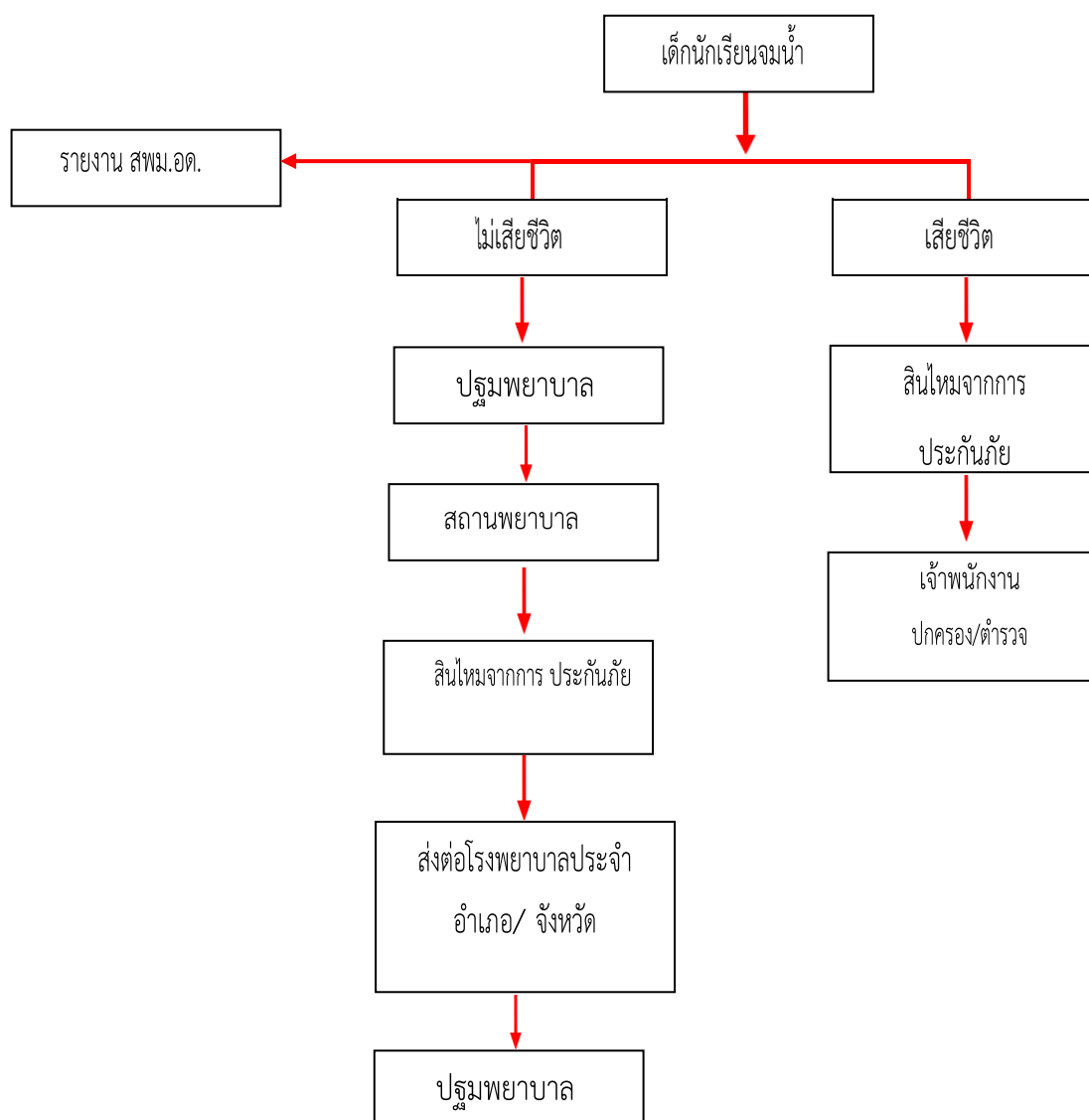
แนวทางการช่วยเหลือ

๑. ปฐมพยาบาลเบื้องต้น
๒. ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙ และนำส่งสถานพยาบาลใกล้เคียง
๓. แจ้งเหตุต่อผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งบิดา มารดา/ผู้ปกครอง/ญาติ
๔. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นพร้อมบันทึกตามแบบรายงาน ผก.๐๑
๕. ติดตามการช่วยเหลือในส่วนที่เกี่ยวข้อง

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาลใกล้เคียง
๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙
๓. สถานีตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ
การจมน้ำ

มาตรการป้องกัน

๑. สถานศึกษามีการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอุบัติเหตุทางน้ำให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องของการเอาตัวรอด เมื่อต้องประสบอุบัติเหตุทางน้ำเช่น รู้จักหลักของการตะโกน การโยน การยื่น รวมถึงการลอยตัว ในน้ำแบบวิธีต่าง ๆ และที่สำคัญคือ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลคนที่จมน้ำเบื้องต้นที่ถูกต้อง นอกจากนั้น สถานศึกษาควรจะให้ความรู้เรื่องของการปฏิบัติตนเมื่อต้องทำภารกิจเกี่ยวกับกิจกรรมทางน้ำด้วย

๒. สำรวจจุดเสี่ยงต่อการจมน้ำของนักเรียนในสถานศึกษา และบริเวณรอบ ๆ สถานศึกษา ๓. แจ้งเตือนจุดเสี่ยงให้นักเรียนทราบและติดป้ายแจ้งเตือน หรือล้อมรั้วให้มีความปลอดภัยสูง

๔. กรณีที่สถานศึกษามีสระว่ายน้ำ หรือกิจกรรมทางน้ำให้จัดตั้งอุปกรณ์ชูชีพ เพื่อให้เกิดความ

ปลอดภัย และมีครูควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

๕. สถานศึกษาจัดให้มีการสอนว่ายน้ำ เพื่อป้องกันการจมน้ำเป็นไปตามบริบทที่เอื้อของแต่ละพื้นที่

แนวทางการช่วยเหลือ

กรณีไม่เสียชีวิต

๑. ปฐมพยาบาลเบื้องต้นด้วยวิธีที่ถูกต้อง

๒. แจ้งเหตุต่อผู้บริหารสถานศึกษาสถานพยาบาลใกล้เคียง ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙ และแจ้งบิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติ

๓. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นพร้อมรายงาน ตามแบบรายงาน ผก.๐๑

๔. กรณีที่นักเรียนหาประกันอุบัติเหตุกับบริษัทประกันภัย ให้ดำเนินการเรียกค่าเสียหาย และค่าสินไหมทดแทน หากมีปัญหาให้ติดต่อประสานกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

กรณีเสียชีวิต

๑. แจ้งผู้บริหารสถานศึกษาเจ้าพนักงานปกครองเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๒. กันพื้นที่เกิดเหตุ และอำนวยความสะดวกเจ้าพนักงาน

๓. รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบและแจ้ง บิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติ

๔. กรณีที่นักเรียนหาประกันอุบัติเหตุกับบริษัทประกันภัยให้ดำเนินการเรียกค่าเสียหายและค่าสินไหมทดแทน หากมีปัญหาให้ติดต่อประสานกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

แหล่งช่วยเหลือ

๑. สถานพยาบาลใกล้เคียง

๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๔

๓. สถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ (กรณีเสียชีวิต)

แนวทางการช่วยเหลือ

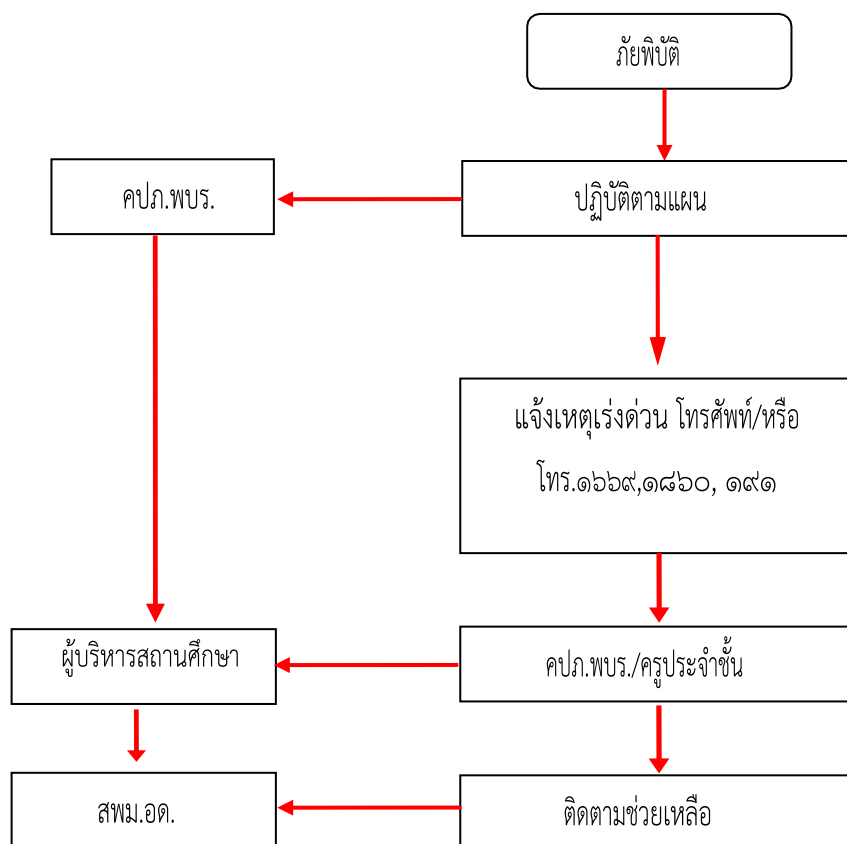
๑. รับแจ้งเหตุกรณีนักเรียนเสียชีวิต ให้ตรวจสอบว่าเสียชีวิตแล้วหรือไม่ และกั้นบริเวณพื้นที่เกิดเหตุ ไม่ให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในที่เกิดเหตุ
๒. แจ้งผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าพนักงานปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้บริหารสถานศึกษาทราบทันที และอำนวยความสะดวกเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้เกี่ยวข้อง
๓. แจ้งบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่เสียชีวิต
๔. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับ
๕. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมงานบำเพ็ญกุศลศพ

แหล่งช่วยเหลือ

๑. เจ้าหน้าที่ปกครอง
๒. สถานีตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุ
๓. สถานพยาบาลใกล้เคียงในพื้นที่

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ

ภัยพิบัติ

ภัยพิบัติ

ภัยพิบัติ หมายถึง ภัยที่รุนแรงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือเกิดจากความประมาทของบุคคล ส่งผลกระทบต่อบุคคล หรือต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก เกิดจากสถานการณ์เสี่ยง เช่น อัคคีภัย แผ่นดินไหว วาตภัย และ อุทกภัย เป็นต้น ซึ่งมีความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน สิ่งของ และผู้คนบาดเจ็บเสียชีวิต หรือไร้ที่อยู่

มาตรการป้องกัน

๑. จัดการเรียนรู้การสอนเรื่องเกี่ยวกับภัยพิบัติที่เกี่ยวข้อง
๒. ศึกษาแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของแต่ละพื้นที่
๓. จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฉุกเฉินของสถานศึกษา ซ้อมแผนให้สอดคล้องกับแผนป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ระดับตำบล/อำเภอ/จังหวัด ของกระทรวงมหาดไทย
๔. สำรวจความเสี่ยงจากสถานการณ์เสี่ยง และตรวจสอบอุปกรณ์ป้องกันภัย เช่น ถังดับเพลิงให้มีความพร้อม ในการใช้งาน เป็นต้น
๕. ให้จัดระบบสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ ให้คำนึงถึงการมีระบบไฟฟ้าในกรณีฉุกเฉิน สำหรับพื้นที่ที่มี

ความเสี่ยงมาก

๖. กำหนดผู้รับผิดชอบงานอุบัติเหตุในสถานศึกษา ประสานเครือข่ายชุมชน/หน่วยงาน รongรับการแจ้งเตือน แจ้งเหตุ

๗. สถานศึกษาที่อยู่ในเขตภัยพิบัติ ทบทวนมาตรการเสี่ยงภัยพิบัติของสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

แนวทางการช่วยเหลือ

๑. แจ้งเหตุตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่สถานศึกษากำหนดไว้

๒. แจ้งเหตุในช่องทางการสื่อสารที่ใช้ได้รวดเร็วที่สุด เช่น โทรศัพท์ และช่องทางอื่นที่สามารถแจ้งได้เป็นต้น

๓. จุดรับแจ้งเหตุ สพม.๑๔/ ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙ ศูนย์เตือนภัย โทร. ๑๘๖๐ และสถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ

๔. รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับโดยใช้แบบรายงาน นก.๐๙

๕. สถานศึกษาให้ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น

แหล่งช่วยเหลือ

๑. จุดแจ้งเหตุเครือข่ายวิทยุสื่อสาร

๒. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๔

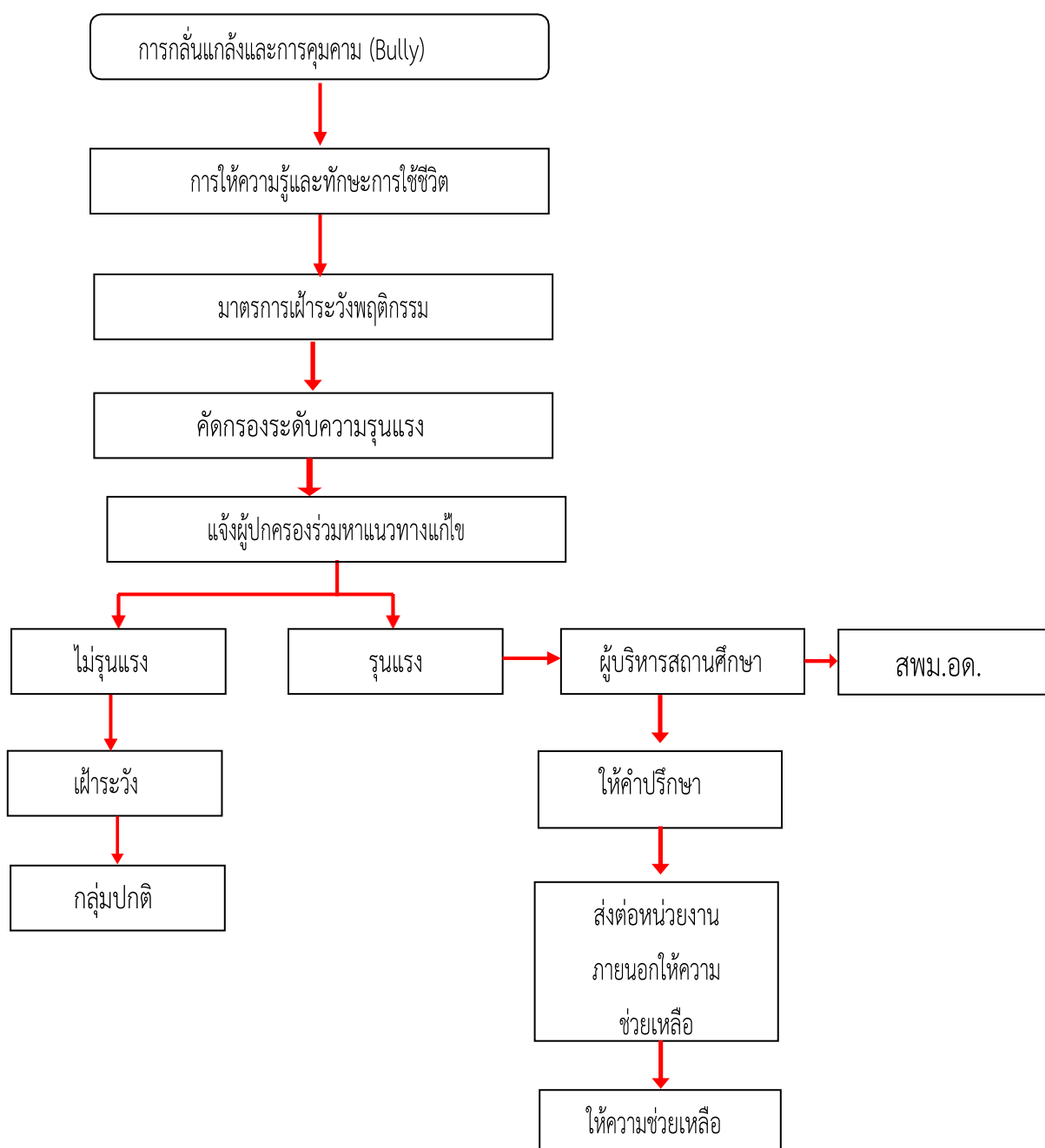
๓. ศูนย์เตือนภัย โทร. ๑๘๖๐

๔. สถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ

๕. ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ / จังหวัด และภูมิภาค

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่น ๆ

การกลั่นแกล้งรังแก (Bully)

การกลั่นแกล้งรังแก (Bully)

การกลั่นแกล้งรังแก หมายถึง พฤติกรรมการกระทำให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเจ็บปวด ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เพื่อให้ตนเองรู้สึกมีอำนาจ มีพลังเหนือกว่าผู้อื่น หรือเพื่อความสนุกสนาน อีกทั้งการกระทำดังกล่าว จะเกิดขึ้นซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง และมีระยะเวลายาวนาน

มาตรการป้องกัน

๑. ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการกระทำความผิดทางพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ /กฎหมายอาญา (หมิ่นประมาท)

๒. ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการกลั่นแกล้งรังแกและทักษะชีวิต

๓. นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้ามามีบทบาทในการเฝ้าระวังและให้คำปรึกษา

๔. คัดกรองให้คำปรึกษากับนักเรียนและช่วยเหลือในการแก้ปัญหา

๕. การเฝ้าระวังช่องทางการสื่อสารที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งรังแก

แนวทางการช่วยเหลือ

๑. คัดกรองข้อมูลระดับความรุนแรงของการถูกกลั่นแกล้งรังแก

๒. ให้คำแนะนำปรึกษาในการแก้ปัญหา

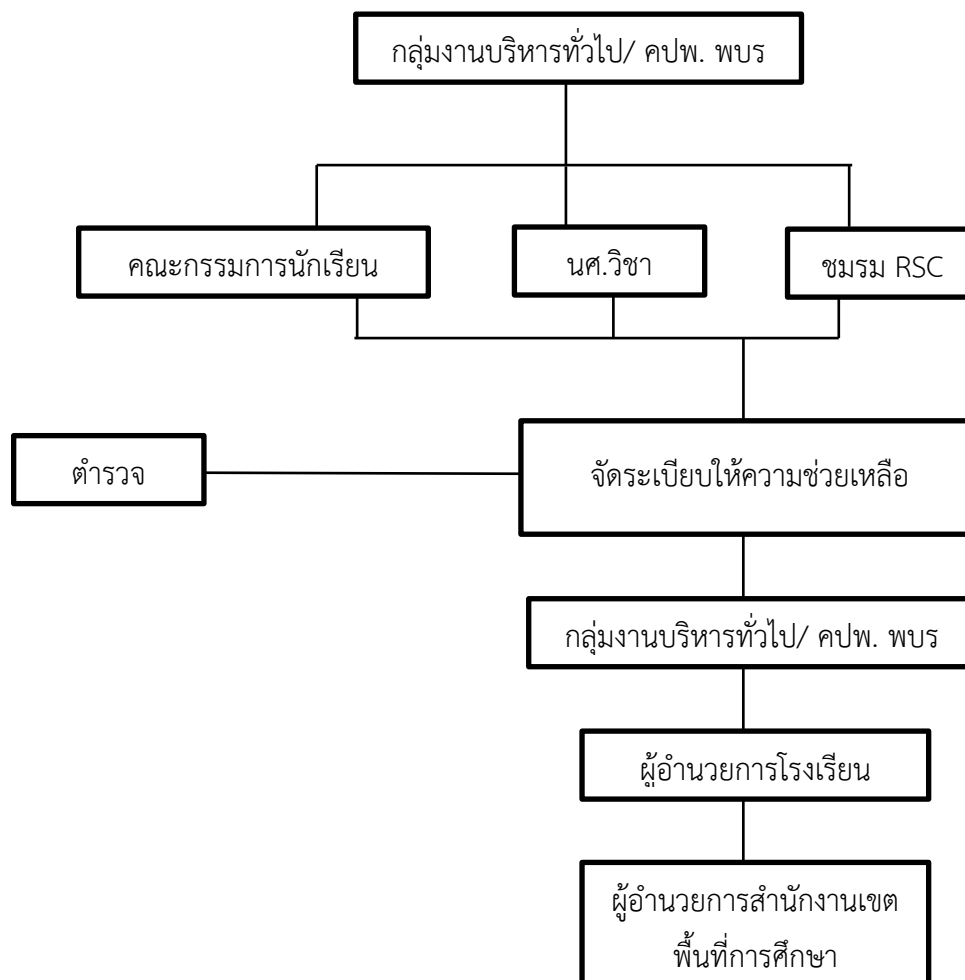
๓. หากระดับปัญหามีความรุนแรงให้รายงานผู้บริหารสถานศึกษา

๔. ส่งต่อหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องช่วยแก้ปัญหา

๕. ติดตามดูแลการให้ความช่วยเหลือส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่นๆ

การจัดระเบียบยานพาหนะ

มาตรการป้องกัน

๑. สร้างความตระหนักและให้ความรู้ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน
๒. ตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้งานของอาคารจอดรถอย่างสม่ำเสมอ
๓. สำรวจจุดเสี่ยงภายในและรอบบริเวณสถานศึกษา
๔. จัดระบบการเฝ้าระวัง เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดในบริเวณจุดเสี่ยง เป็นต้น
๕. จัดระบบการรายงานเหตุไปยังสถานพยาบาล หรือสถานีตำรวจใกล้เคียง หรือศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๖๖๙

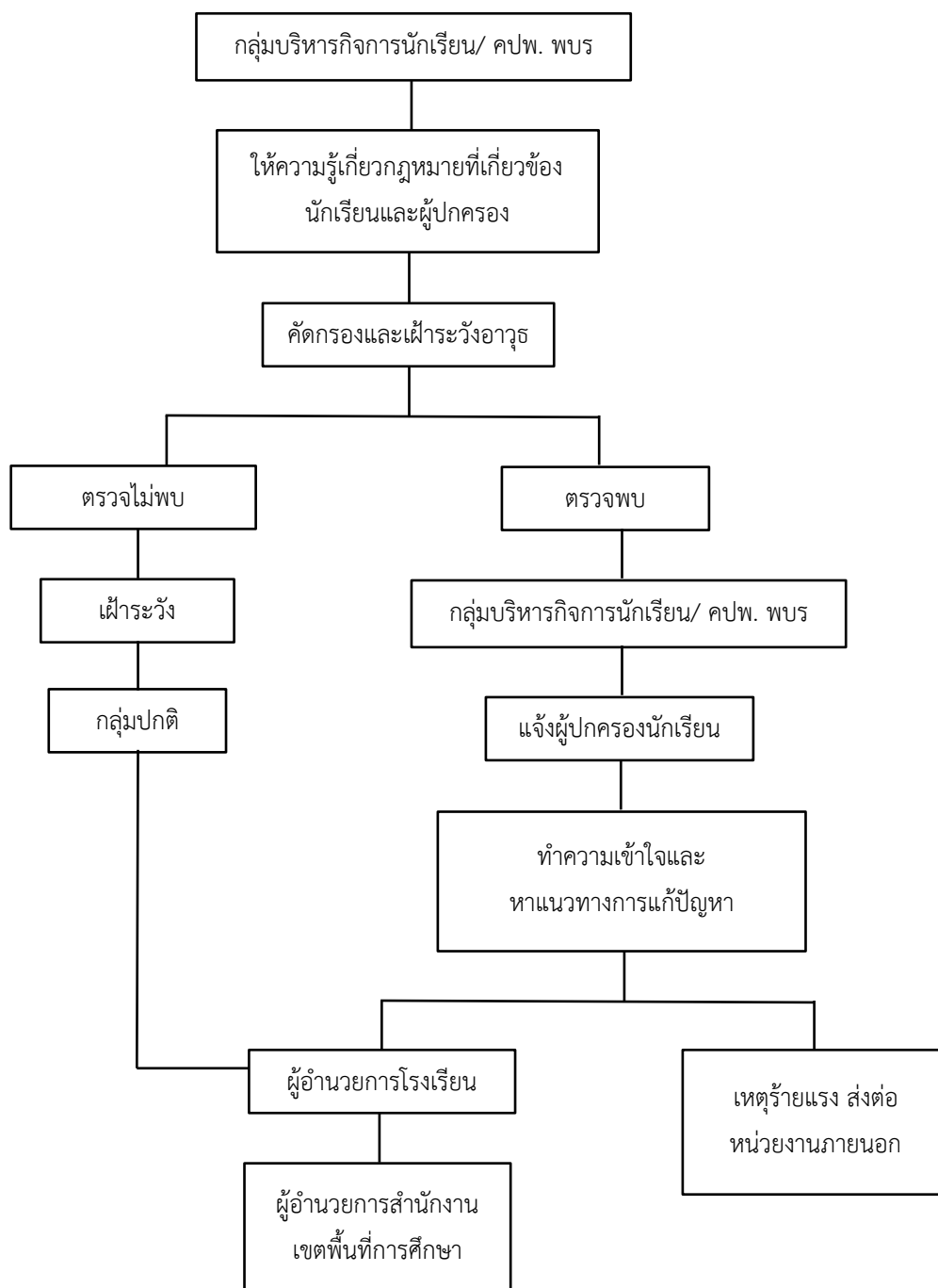
แนวทางการช่วยเหลือ

๑. หากเกิดความเสียหายของยานพาหนะภายในสถานศึกษาสามารถตรวจสอบกล้องวงจรปิดได้
๒. ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๙๑ และสถานีตำรวจใกล้เคียง
๓. แจ้งเหตุต่อผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งบิดา มารดา/ผู้ปกครอง/ญาติ
๔. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นพร้อมบันทึกรายงาน
๕. ติดตามการช่วยเหลือในส่วนที่เกี่ยวข้อง

แหล่งช่วยเหลือ

๑. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๙๑
๒. สถานีตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนกรณีอื่นๆ
การตรวจค้นอาวุธในสถานศึกษา

มาตรการป้องกัน

๑. สร้างความตระหนักและให้ความรู้ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน
๒. ตรวจสอบคัดกรองและเฝ้าระวังอาวุธอย่างสม่ำเสมอ
๓. สำรวจจุดเสี่ยงภายในและรอบบริเวณสถานศึกษา
๔. จัดระบบการเฝ้าระวัง เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดในบริเวณจุดเสี่ยง เป็นต้น
๕. จัดระบบการรายงานเหตุไปยังสถานีตำรวจใกล้เคียง หรือศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๙๑

แนวทางการช่วยเหลือ

๑. หากมีการพกพาอาวุธเข้ามาภายในสถานศึกษา ทำความเข้าใจและหาแนวทางการแก้ปัญหาพร้อมกับผู้ปกครอง
๒. ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๙๑ และสถานีตำรวจใกล้เคียง
๓. แจ้งเหตุต่อผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งบิดา มารดา/ผู้ปกครอง/ญาติ
๔. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นพร้อมบันทึกรายงาน
๕. ติดตามการช่วยเหลือในส่วนที่เกี่ยวข้อง

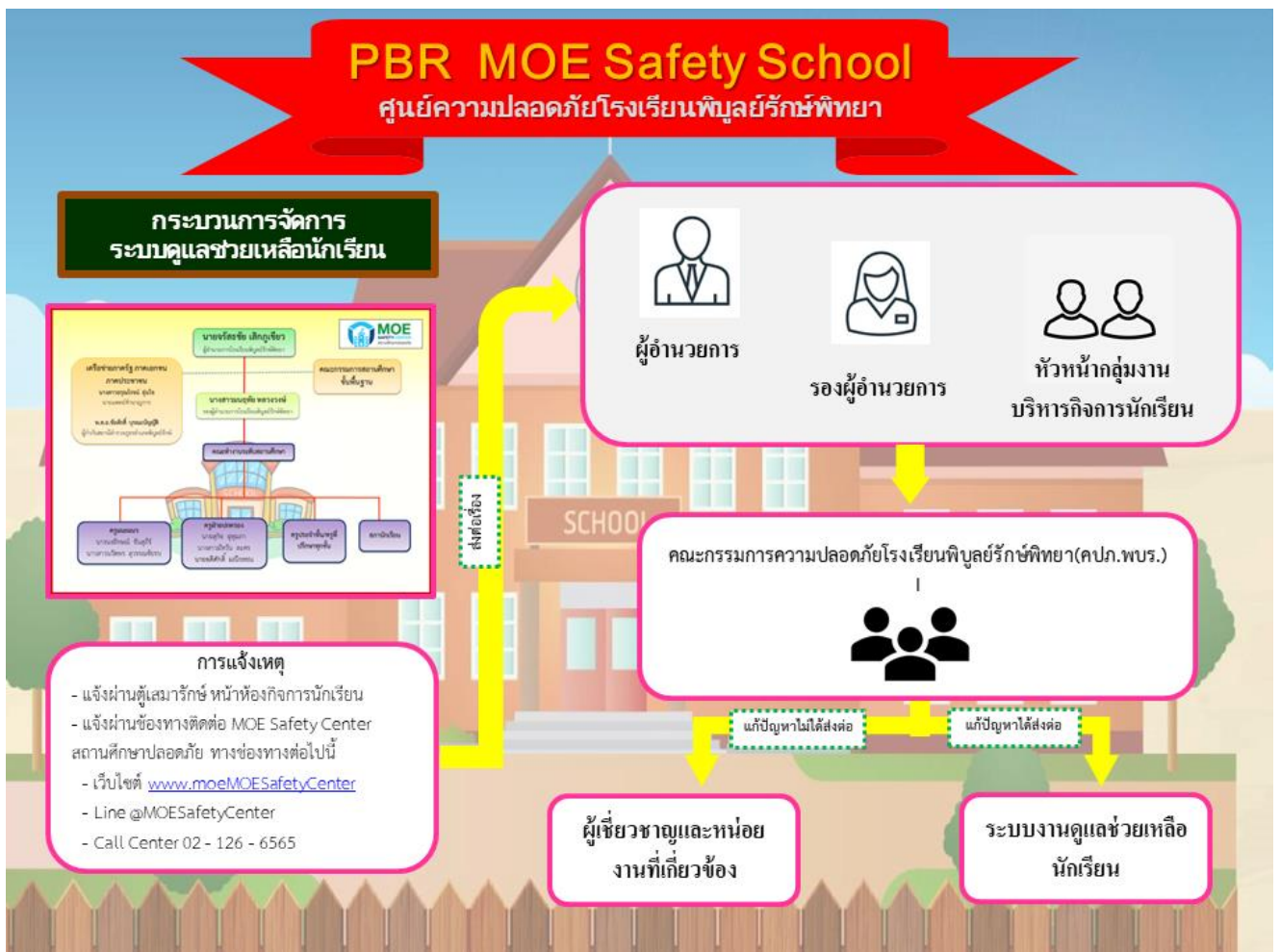
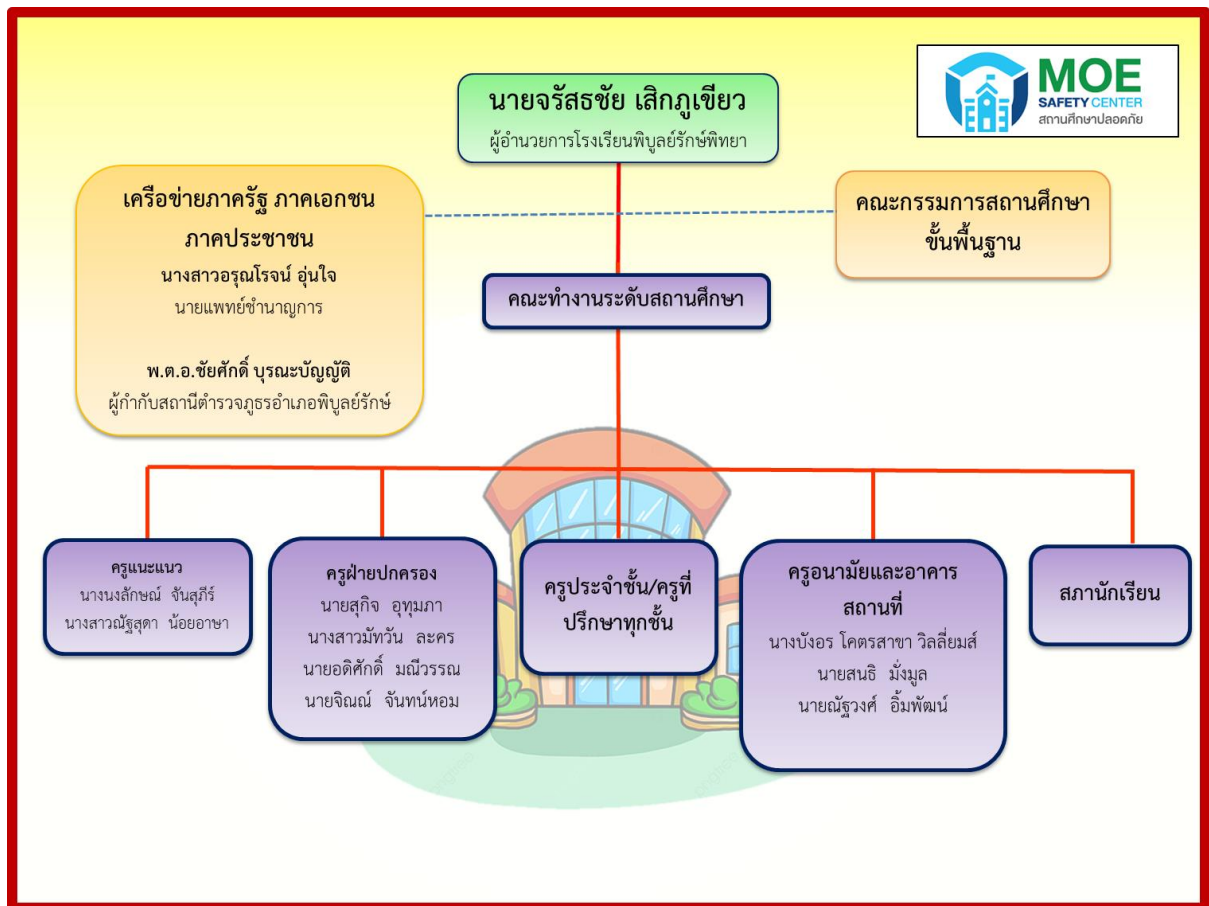
แหล่งช่วยเหลือ

๑. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. ๑๙๑
๒. สถานีตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุ

ผู้ดูแลแผนเผชิญเหตุในสถานศึกษา

ภัย	ผู้ดูแล
ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 1) การลวงละเมิดทางเพศ 2) การทะเลาะวิวาท 3) การกลั่นแกล้งรังแก 4) การชุมนุมประท้วงและการจลาจล 5) การก่อวินาศกรรม 6) การระเบิด 7) สารเคมีและวัตถุอันตราย 8) การล่อลวง ลักพาตัว	นายสุกิจ อุทุมภา นางสาวมัทวัน ละคร นายอดิศักดิ์ มณีวรรณ นายจิณณ์ จันทน์หอม
ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 1) ภัยธรรมชาติ 2) ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง 3) ภัยจากยานพาหนะ 4) ภัยจากการจัดกิจกรรม 5) ภัยจากเครื่องมือ อุปกรณ์	นายสนธิ มั่งมุล นายณัฐวงศ์ อัมพัฒน์ นายอนุชิต กลางพรหม
ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) 1) การถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง 2) การคุกคามทางเพศ 3) การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม	นางอภิญญา เทียงธรรม นางนงลักษณ์ จันสุกรี นางสาวมัทวัน ละคร นายจิณณ์ จันทน์หอม
ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) 1) ภาวะจิตเวช 2) ติดเกม 3) ยาเสพติด 4) โรคระบาดในมนุษย์ 5) ภัยไซเบอร์ 6) การพนัน 7) มลภาวะปนพิษ 8) โรคระบาดในสัตว์ 9) ภาวะทุพโภชนาการ	นางบังอร โคตรสาขา วิลลิยมส์ นางสาวปัทมาพร ภูกาบิล นางสาวศิริมาศ คัมภีรานนท์ นายอดิศักดิ์ มณีวรรณ นายจิณณ์ จันทน์หอม

ภาคผนวก

รายนามคณะกรรมการจัดทำมาตรการโรงเรียนปลอดภัย (Safety School)
โรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

๑. นายจรัสชัย เลิกภูเขียว	ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลย์รักษ์พิทยา
๒. นายสุกิจ อุทุมภา	หัวหน้ากลุ่มบริหารกิจการนักเรียน
๓. นางอภิญา เทียงธรรม	หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ
๔. นางสาวลิณี ผิวศิริ	หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณและแผนงาน
๕. นางบังอร โคตรสาขา วิลัยมส์	หัวหน้ากลุ่มบริหารทั่วไป
๖. นางสาวคนธ์ สมาน	หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล
๗. นายอภิวัฏฐ์ ศรีอวน	ครู
๘. นายสิริมาศ ราชภักดี	ครู
๙. นางรุ่งนภาลัย ราชภักดี	ครู
๑๐. นางวิภารัตน์ พิมพ์ศรี	ครู
๑๑. นายไกรสร แจ่มใสดี	ครู
๑๒. นางสาวขวัญนภา ภักดีศรี	ครู
๑๓. นางภาณี โพธิ์คำ	ครู
๑๔. นางสุดารัตน์ โอชาอัมพวัน	ครู
๑๕. นายอดิศักดิ์ บุตตะกุล	ครู
๑๖. นางบังอร โคตรสาขา วิลัยมส์	ครู
๑๗. นางนงลักษณ์ จันสุภีร์	ครู
๑๘. นายจิตติศักดิ์ กันหาชิน	ครู
๑๙. นางสาวมัทวัน ละคร	ครู
๒๐. นายรัชภูมิ ป่องล่องคำ	ครู
๒๑. นางสาวปัทมาพร ภูคาบิล	ครู
๒๒. นายคัมภีร์ จันทรศรี	ครู
๒๓. นายอดิศักดิ์ มณีวรรณ	ครู
๒๔. นายโชคทวี ศรีเหล่าน้อย	ครู
๒๕. นายจิณณ์ จันทน์หอม	ครู
๒๖. นางสาวจารุวรรณ กงพลี	ครู
๒๗. นางสาวศิริมาศ คัมภีรานนท์	ครู
๒๘. นายพงษ์ศักดิ์ บัวระภา	ครู
๒๙. นายณัฐวงศ์ อัมพวัน	ครู
๓๐. นางสาวอัจฉรา จักรแก้ว	ครู
๓๑. นางสาวณัฐสุดา น้อยอาษา	ครู
๓๒. นายสนธิ มั่งมุล	พนักงานราชการ
๓๓. นายอนุชิต กลางพรหม	พนักงานราชการ
๓๔. นางวิเชียร อุทุมภา	พนักงานราชการ

